

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення обласної ради
від 30 серпня 2018 року № 774-VII
(XVII сесія VII скликання)

Зі змінами, внесеними розпорядженням начальника ХОВА № 359В від 23 грудня 2022 р. , а також Розпорядженням начальника ХОВА № 4В від 09 січня 2023 р.

**РЕГІОНАЛЬНА ПРОГРАМА
РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ІНСТИТУЦІЙНОГО
ДОГЛЯДУ І ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ
У ХАРКІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ
НА 2018 – 2026 РОКИ**

**м. Харків
2018 р.**

ЗМІСТ

ПАСПОРТ регіональної Програми реформування системи інституційного догляду і виховання дітей у Харківській області на 2018 – 2026 роки	4
I. ВСТУП	5
II. МЕТА ПРОГРАМИ	5
III. ЗАВДАННЯ ТА РЕЗУЛЬТАТИВНІ ПОКАЗНИКИ ПРОГРАМИ	5
IV. ВИЗНАЧЕННЯ ПРОБЛЕМИ, НА РОЗВ’ЯЗАННЯ ЯКОЇ СПРЯМОВАНА ПРОГРАМА	7
4.1. Демографічна ситуація	7
4.1.1. Розподіл дитячого населення за віком	7
4.2. Сім’ї з дітьми	8
4.3. Діти, які перебувають у складних життєвих обставинах	9
4.4. Діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування	9
4.4.1. Влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування	10
4.5. Діти з порушеннями розвитку	12
4.6. Послуги для дітей і сімей з дітьми	13
4.6.1. Освітні послуги	13
4.6.2. Медичні послуги	14
4.6.3. Соціальні та реабілітаційні послуги	14
4.6.4. Кадрове забезпечення послуг	15
4.7. Система інституційного догляду та виховання дітей	17
4.7.1. Мережа закладів	17
4.7.2. Заклади системи освіти	17
4.7.3. Заклади системи соціального захисту	22
4.7.4. Заклади системи охорони здоров’я	22
4.7.5. Установи служб у справах дітей	23
4.8. Діти в закладах інституційного догляду	25
4.8.1. Розподіл дітей за віком	25
4.8.2. Групи братів і сестер	26
4.8.3. Статус дитини	26
4.8.4. Причини влаштування дітей в установи	27
4.8.5. Форми і тривалість перебування дітей у закладах	27
4.8.6. Стан здоров'я дітей	28
4.8.7. Розподіл дітей за географічним походженням	28
4.8.8. Кадрове забезпечення закладів	29

4.8.9. Матеріально-технічна база закладів	31
4.8.10. Фінансове забезпечення закладів	32
4.8.11. Витрати на одну дитину в 2017 році	32
4.9. Загальні констатації за результатами оцінки становища дітей в ситуації ризику і послуг, що надаються дітям та їхнім родинам	32
4.10. Загальні висновки за результатами оцінки становища дітей в ситуації ризику і послуг, що надаються дітям та їхнім родинам	34
V. ЗАХОДИ З РЕАЛІЗАЦІЇ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ІНСТИТУЦІЙНОГО ДОГЛЯДУ І ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ У ХАРКІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ НА 2018 – 2026 РОКИ	36
VI. РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОГРАМИ	67
VII. КООРДИНАЦІЯ ТА КОНТРОЛЬ ЗА ХОДОМ ВИКОНАННЯ ПРОГРАМИ	68
ДОДАТОК	

ПАСПОРТ
регіональної Програми реформування системи інституційного догляду і
виховання дітей у Харківській області
на 2018 – 2026 роки

1. Ініціатор розроблення регіональної Програми реформування системи інституційного догляду і виховання дітей у Харківській області на 2018 – 2026 роки (далі – Програма) – Харківська обласна державна адміністрація.

2. Дата, номер і назва розпорядчого документа органу виконавчої влади про розроблення Програми – Національна стратегія реформування системи інституційного догляду та виховання дітей на 2017-2026 роки, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 09.08.2017 № 526-р.

3. Розробник Програми – служба у справах дітей Харківської обласної державної адміністрації.

4. Співрозробники Програми – Департамент науки і освіти Харківської обласної державної адміністрації; Департамент соціального захисту населення Харківської обласної державної адміністрації; Управління охорони здоров'я Харківської обласної державної адміністрації.

5. Відповідальний виконавець Програми – служба у справах дітей Харківської обласної державної адміністрації.

6. Учасники Програми – служба у справах дітей Харківської обласної державної адміністрації; Департамент науки і освіти Харківської обласної державної адміністрації; Департамент соціального захисту населення Харківської обласної державної адміністрації; Департамент фінансів Харківської обласної державної адміністрації; Управління охорони здоров'я Харківської обласної державної адміністрації; районні державні адміністрації; органи місцевого самоврядування (за згодою); неурядові організації (за згодою).

7. Термін реалізації Програми – 2018 – 2026 роки.

7.1. Етапи виконання Програми – I етап – 2018 – 2020 роки; II етап – 2021 – 2023 роки; III етап – 2024 – 2026 роки.

8. Джерела фінансування Програми – субвенція з державного бюджету, місцеві бюджети ОТГ, обласний бюджет Харківської області, інші джерела, не заборонені чинним законодавством України.

9. Загальний обсяг фінансових ресурсів, необхідних для реалізації Програми, – визначається щороку відповідно до розподілу коштів обласного бюджету.

9.1. * Орієнтовні обсяги фінансування тис. гривень – I етап – 45 240 тис. гривень; II етап – 25000 тис. гривень (з них 7 000 тис. грн – кредиторська заборгованість за 2022 рік); III етап – 16 000 тис. гривень. Усього на реалізацію Програми необхідно фінансування орієнтовно у розмірі 86 240 тис. гривень (з них 7 000 тис. грн – кредиторська заборгованість за 2022 рік).

10. Контроль за реалізацією Програми здійснює Харківська обласна рада.

I. ВСТУП

Регіональну Програму реформування системи інституційного догляду та виховання дітей в Харківській області на 2018 – 2026 роки (далі – Програма) розроблено на виконання Національної стратегії реформування системи інституційного догляду та виховання дітей на 2017-2026 роки, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 09.08.2017 № 526-р (далі – Національна стратегія).

Програма ґрунтується на положеннях Конвенції ООН про права дитини та принципах Національної стратегії.

Безпека і благополуччя кожної дитини є пріоритетом регіональної політики. Державні органи і посадові особи усвідомлюють свою відповідальність за долю дітей і визнають, що сім'я є найкращим середовищем для виховання і розвитку дитини, збереження сім'ї для дитини є головною умовою безпеки і благополуччя дитини. У рамках реформи всі рішення щодо дитини будуть прийматися з урахуванням її потреб, інтересів, із дотриманням принципу найвищих інтересів дитини.

II. МЕТА ПРОГРАМИ

Основною метою Програми є послідовне реформування наявної системи забезпечення прав дітей в регіоні щодо формування такої системи, яка забезпечить права дитини на проживання, догляд і виховання в сім'ї або умовах, максимально наближених до сімейних, на доступ до якісних соціальних, освітніх, медичних послуг.

III. ЗАВДАННЯ ТА РЕЗУЛЬТАТИВНІ ПОКАЗНИКИ ПРОГРАМИ

Основними завданнями Програми є:

- забезпечення в процесі реформи ефективної координації дій між органами державної влади та органами місцевого самоврядування, міжвідомчого співробітництва та взаємодії;
- створення ефективної системи раннього виявлення та підтримки сімей з дітьми, які перебувають у складних життєвих обставинах, з метою попередження розлучення дитини з сім'єю і потрапляння до закладу інституційного догляду та виховання дітей;
- створення і розвиток освітніх, медичних, соціальних, реабілітаційних послуг відповідно до потреб дітей та їх сімей, перш за все, на рівні громади;
- розвиток сімейних форм виховання дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, та альтернативних форм виховання, наближених до сімейних.

Для досягнення зазначеної основної мети і завдань, з урахуванням результатів комплексного дослідження ситуації щодо забезпечення прав дітей у регіоні, у Програмі передбачається ряд заходів, спрямованих на створення ефективних механізмів підтримки сімей з дітьми, які поєднують фінансову, матеріальну допомогу та послуги для сприяння батькам у виконанні своїх обов'язків по догляду та вихованню дітей, подоланні складних життєвих обставин.

Особлива увага приділяється вирішенню питань розвитку базових медичних, освітніх, соціальних послуг, послуг раннього втручання, інклюзивного навчання, альтернативних форм виховання дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, підвищення професійного рівня фахівців, що надають послуги дітям та сім'ям з дітьми, створенню умов для участі неурядових організацій у наданні послуг сім'ям з дітьми, а також питанням інформаційно-просвітницької діяльності, моніторингу та оцінки виконання Програми.

З огляду на головні принципи реформування наявних закладів інституційного догляду та виховання дітей (далі - заклад), здійснено їх комплексну оцінку за методологією, наданою Міністерством соціальної політики України (листи від 12.12.2017 № 24322/0/2-17/37 та від 03.05.2018 № 8426/0/2-18/37).

На основі загальних результатів оцінки закладів міжвідомчою робочою групою, утвореною розпорядженням голови Харківської обласної державної адміністрації від 13.10.2017 № 518 (зі змінами), визначено черговість трансформації закладів (додаток).

Для визначення найбільш ефективної форми трансформації кожного закладу буде створено мультидисциплінарні команди, які проведуть оцінку закладів, персоналу та оцінку потреб кожної дитини і складуть план трансформації закладів (включаючи план використання кадрових, фінансових, матеріальних ресурсів) та індивідуальні плани влаштування для кожної дитини, що передбачає також складання планів розвитку послуг для дітей. При складанні індивідуального плану дитини, в першу чергу, має вирішуватися питання реінтеграції дитини в біологічну сім'ю.

У процесі реформування кожного закладу переважно буде розглядатися можливість створення на його базі інших освітніх, медичних, соціальних установ / центрів для надання послуг сім'ям з дітьми, з урахуванням потреб громади, на території якої розташовується заклад.

За результатами щорічного моніторингу та оцінки виконання Програми може відбуватися її перегляд і кореляція. У той же час, плановий перегляд і кореляція Програми буде відбуватися в 2021, 2024 і 2026 роках.

Ключові показники ефективності реформування системи інституційного догляду та виховання дітей в Харківській області, які планується досягти станом на 01 січня 2021 року, такі:

збільшення щороку, починаючи з 2018 року, кількості дітей з особливими освітніми потребами, охоплених інклюзивним навчанням;

зменшення кількості дітей, які виховуються в установах інституційного догляду та виховання дітей;

зменшення до 2026 року кількості дітей, які виховуються в системі альтернативного догляду, до 0,5 відсотка від загальної кількості дитячого населення;

трансформація установ інституційного догляду та виховання дітей;

забезпечення послугами соціального супроводу випускників закладів інституційного догляду та виховання дітей для подальшої інтеграції у суспільство;

забезпечення послугами соціального супроводу осіб із числа вихованців прийомних сімей, дитячих будинків сімейного типу, сімей опікунів, піклувальників з метою їх підготовки до самостійного життя;

забезпечення дітям і сім'ям з дітьми доступу до послуг у громаді відповідно до їх потреб.

Ключові показники ефективності, які потрібно досягти в наступні періоди, буде визначено за результатами перегляду та кореляції Програми відповідно у 2021 і 2024 роках.

Програма розроблена на основі комплексного дослідження ситуації щодо забезпечення прав дітей у регіоні, проведеного в період до 15.02.2018.

Оцінка стану дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, і послуг, що надаються дітям та їхнім родинам, проведена за методологією Міністерства соціальної політики України (лист від 12.12.2017 № 24322/0/ 2-17 / 37).

IV. ВИЗНАЧЕННЯ ПРОБЛЕМИ, НА РОЗВ'ЯЗАННЯ ЯКОЇ СПРЯМОВАНА ПРОГРАМА

4.1. Демографічна ситуація

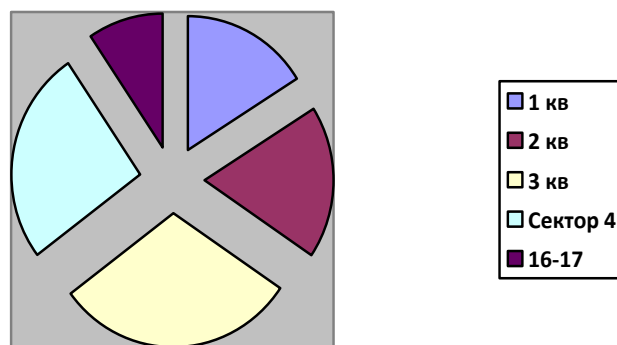
За останніми статистичними даними в Харківській області чисельність населення становить – 2685552 особи.

Чисельність постійного дитячого населення віком 0-17 років станом на 01.01.2018 становила – 426 248 осіб, у порівнянні з 2012 роком кількість постійного дитячого населення віком від 0-17 років зросла на 3%.

Розподіл дитячого населення за віком зображено на рисунку 1.

4.1.1. Розподіл дитячого населення за віком

Рисунок 1

Переважає більшість населення – 215 9077 (80,3%) осіб - проживає в міських поселеннях, решта - 52 6475 (19,7%) осіб – в сільській місцевості. Із загальної чисельності дитячого населення віком 0 – 17 років у містах проживає 250 589 (58,8%) дітей, у селах, селищах – 17 5659 (41,2%) дітей.

Найбільша чисельність дитячого населення віком 0 – 17 років зареєстрована у м. Харкові (48,4%), Харківському районі (7%), Балаклійському (3%), Дергачівському (3,8%), Зміївському (2,8%) районах та м. Лозовій (2,5%).

4.2. Сім'ї з дітьми

На кінець 2017 року в області налічувалося 15 8595 домогосподарств, в яких проживають діти 0 – 17 років. З них, 12 737 (8%) сімей виховують трьох і більше дітей та мають статус багатодітної сім'ї.

У той же час, питома вага сімей, в яких діти виховуються одним із батьків (батьком або матір'ю) – 31072 сімей, складає 19,5% від загальної кількості сімей з дітьми. До цієї категорії відносяться сім'ї, у яких подружжя розлучилось, а також одинокі матері, які народили дітей, не перебуваючи у шлюбі, сім'ї, де один із батьків помер.

Крім того, непоодинокі випадки народження дітей неповнолітніми мамами: тільки в 2017 році було 127 таких випадків.

Зростає кількість сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах. За даними дослідження, на обліку місцевих центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді в області у 2017 році перебувало 11614 сімей з дітьми даної категорії, у той час як у 2016 році було 9164 сім'ї, які перебували у складних життєвих обставинах.

Переважно це сім'ї, в яких батьки ведуть нездоровий спосіб життя, зловживають алкогольними напоями або вживають наркотичні засоби, а також неналежним чином виконують свої обов'язки з виховання та догляду за дітьми.

Робота з надання допомоги кризовим сім'ям, надання їм відповідних соціальних послуг із підтримки сім'ї та інших необхідних послуг є недостатньо скоординованою та ефективною, про що свідчить велика кількість справ про позбавлення батьківських прав та про вилучення дітей у батьків у зв'язку із загрозою для життя і здоров'я дитини.

Так, протягом 2017 року органами опіки та піклування було подано до судів 296 позовів про позбавлення батьківських прав та 31 позов про відбирання дітей у батьків без позбавлення їх батьківських прав. Протягом року судами було винесено 313 рішень про позбавлення батьківських прав одного або обох батьків і 21 рішення - про відбирання дітей у батьків без позбавлення батьківських прав.

Крім того, протягом 2017 року 90 дітей були відібрані у батьків за рішенням органів опіки та піклування у зв'язку з безпосередньою загрозою для життя і здоров'я дитини. Найбільше таких випадків зафіксовано в м. Харкові – 36 дітей, Зачепилівському ОТГ – 5 дітей, Близнюківському районі – 5 дітей.

Також у регіоні проживає 7564 сімей, в яких виховуються діти з інвалідністю, і 2685 сімей, в яких обоє батьків або один із батьків мають інвалідність. Питома вага сімей з дітьми, у яких хоча б один із членів сім'ї має

інвалідність, становить 6,4% від загальної кількості сімей з дітьми. Такі сім'ї потребують не тільки матеріальної допомоги, а також і соціального супроводу сім'ї і дитини, який повинен включати всі аспекти соціальної підтримки, реабілітації, адаптації, захисту дитини та підвищення ресурсу власних можливостей батьків для догляду і виховання дитини.

Проблеми, з якими стикаються сім'ї, в яких є діти або батьки з інвалідністю, набагато комплексніші і ширші ніж складне матеріальне становище, тому питання соціальної підтримки сімей з дітьми вимагають комплексного підходу до їх вирішення.

4.3. Діти, які перебувають у складних життєвих обставинах

Протягом 2017 року на обліку в службах у справах дітей налічувалось 1374 дитини, що перебувають у складних життєвих обставинах (без урахування дітей, влаштованих до закладів інституційного догляду та виховання дітей).

Найбільше таких дітей перебуває на обліку в службах у справах дітей м. Харкова (454 дитини), Вовчанської (105 дітей), Дворічанської (57 дітей), Харківської (76 дітей), Сахновщинської (51 дитина) районних державних адміністрацій.

Головні причини постановки на облік дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, є неналежне виконання батьками своїх батьківських обов'язків, фізичне, психологічне, сексуальне, економічне насильство по відношенню до дітей. У 2017 році 101 дитина стала жертвою жорстокого поводження з нею дорослих.

Діти, які перебувають у складних життєвих обставинах через недогляд батьків, частіше за інших стають винуватцями правопорушення або стають жертвами злочинів.

Так, у 2017 році в області 513 дітей скоїли правопорушення різного ступеня тяжкості. Найбільш поширеними злочинами серед дітей і підлітків є крадіжки, хуліганство, нанесення тілесних ушкоджень.

За даними дослідження, 8 дітей в області мають нарко - та алкозалежність і знаходяться під наглядом фахівців (Вовчанський, Чугуївський райони, м. Лозова). Наркоманія і алкоголізм негативно впливають на здоров'я дітей, призводять до агресії, злочинності та іншої асоціальної поведінки. Однак реальні масштаби цієї проблеми в області невідомі, необхідні більш детальні дослідження, а також більша увага до дітей батьків, вчителів, інших дорослих з метою своєчасного виявлення такої проблеми та надання допомоги дітям.

У цілому для ефективної діяльності із соціальної профілактики в сімейному і дитячому середовищі необхідна координація розроблення комплексних заходів щодо об'єднання дій усіх суб'єктів соціальної роботи з метою раннього виявлення сімейного неблагополуччя, надання сім'ям з дітьми комплексної підтримки і допомоги в подоланні складних життєвих обставин.

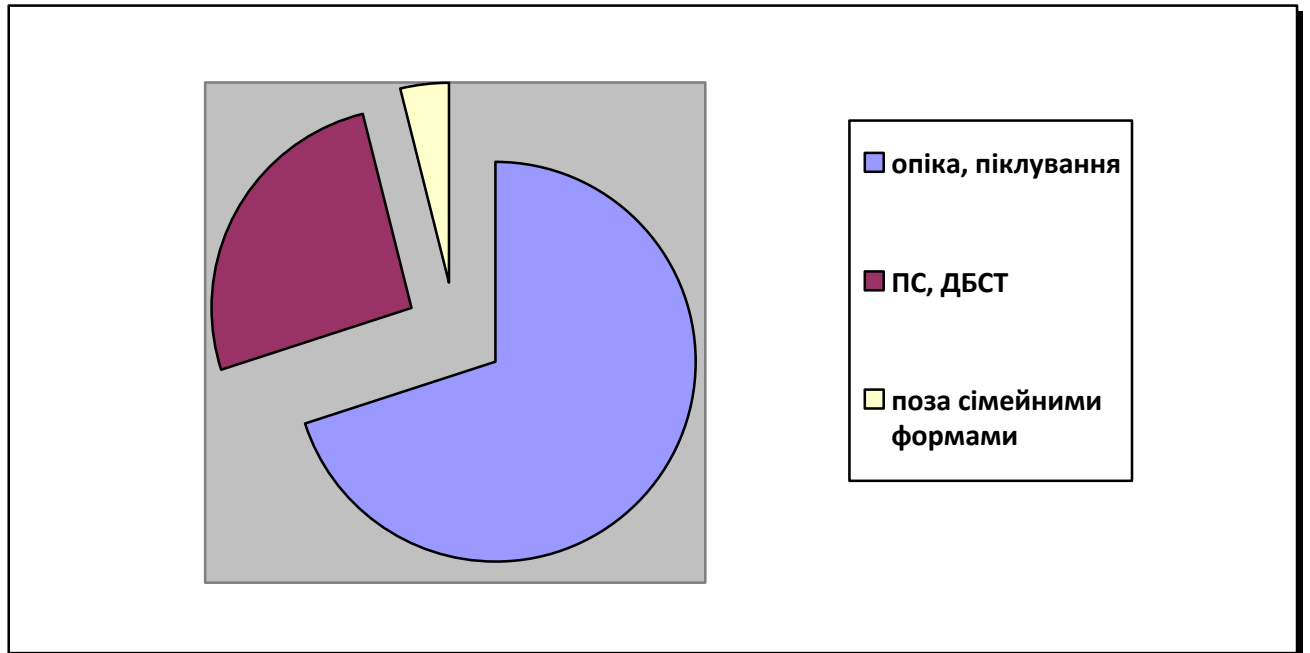
4.4. Діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування

Загальна кількість дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, які перебувають на первинному обліку в службах у справах дітей

Харківської області, на звітний період становить 4311 дітей (1% від загальної кількості дитячого населення). З них: 1189 (27,6%) осіб - діти-сироти і 3122 (72,4%) дитини, позбавлені батьківського піклування. У порівнянні з аналогічним періодом 2016 року кількість таких дітей збільшилася на 14 осіб.

4.4.1. Влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування

Рисунок 2

Із загальної кількості дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, 97,7% дітей виховуються в сімейних формах (опіка, піклування, прийомні сім'ї, дитячі будинки сімейного типу), при середньому показнику по Україні близько 96 % (рисунок 2).

Найбільш поширеною формою виховання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, в області є опіка та піклування.

Станом на 01.01.2018 у 2431 сім'ї опікунів, піклувальників виховувалось 3020 дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, що складає 70% від загальної кількості дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

За підсумками 2017 року, в області функціонувало 96 дитячих будинків сімейного типу, в яких виховувалося 648 дітей та осіб з числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування; та 302 прийомні сім'ї, у яких виховувалося 568 дітей та осіб з числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, що загалом становило 1216 дітей та осіб з числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування (1073 дитини та 143 особи з числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування).

Протягом 2017 року на території області створено 17 дитячих будинків сімейного типу, в які влаштовано 103 дитини-сироти та дитини, позбавленої

батьківського піклування, та 16 прийомних сімей, в які влаштовано 65 дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

У тому числі 2 ДБСТ створено завдяки придбанню житлових будинків у Красноградському та Зміївському районах за рахунок Субвенції з державного бюджету у 2017 році, що надає можливість влаштувати до цих сімей щонайменше 10 дітей, які перебувають у державних інституціях. На даний час здійснюються заходи щодо влаштування дітей до зазначених ДБСТ (одна дитина з інтернатного закладу вже влаштована до ДБСТ Красноградського району; згідно з п. 13 Положення про дитячий будинок сімейного типу, затвердженого постановою КМУ від 26.04.2002 № 564, протягом 12 місяців триває комплектування зазначених ДБСТ).

Харківська область як одна із 10 регіонів, визначених для апробації методичних матеріалів щодо здійснення відбору та підготовки патронатних вихователів, створила у 2017 році 6 патронатних сімей (Борівський, Дергачівський, Первомайський, Чугуївський, Зміївський райони та м. Первомайський). Запровадження патронату над дитиною є альтернативою інституційного догляду дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах.

З метою забезпечення права кожної дитини, яка перебуває у складних життєвих обставинах, виховуватися у сприятливому та безпечному сімейному середовищі шляхом відновлення здатності батьків (осіб, які їх замінюють) опікуватися дитиною та виховувати її, а в разі неможливості – вжиття заходів щодо захисту дитини та прийняття рішень щодо її влаштування до постійної форми сімейного виховання, яка найбільше відповідає потребам дитини, створено 6 патронатних сімей, до яких було влаштовано 11 дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах. Службами у справах дітей, районними центрами соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді за місцем створення патронатних сімей ведеться профілактична робота з батьками дітей щодо можливості повернення дітей до їх сімей.

На обліку в області станом на 01.01.2018 перебувало 1180 дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, які можуть бути усиновлені. Більшість з них - це діти, яким більше 10 років або які мають складні проблеми зі здоров'ям і порушенням розвитку, що ускладнює можливість їх усиновлення. Так, протягом 2017 року було усиновлено 116 дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, з них усиновлено: громадянами України – 101, іноземцями – 15.

Протягом I кварталу 2018 року усиновлено 11 дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, з них усиновлено: громадянами України – 10, іноземцями – 1.

Незважаючи на те, що в регіоні перевага віддається сімейним формам виховання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, **197** дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, **перебувають на повному державному утриманні**, що складає 4,56% від загальної кількості дітей цієї категорії.

З них виховуються у закладах:

системи охорони здоров'я – 61 дитина;

системи освіти – 85 дітей;

системи соціального захисту – 51 дитина.

На час дослідження на обліку кандидатів в усиновлювачі перебувало 99 громадян, що на 20 менше ніж у 2015 році. Також спостерігається зменшення кількості сімей, які бажають створити прийомну сім'ю або дитячий будинок сімейного типу.

Дана ситуація вимагає змін, перш за все, шляхом активізації роботи з населенням щодо популяризації сімейних форм догляду та виховання дітей, які з певних причин не можуть жити з біологічними батьками.

4.5. Діти з порушеннями розвитку

Діти з порушеннями розвитку та інвалідністю є в кожному районі, місті, ОТГ. На кінець 2017 року в області налічувалося 7623 дитини з інвалідністю, що складає 1,7% від загальної кількості дитячого населення. З них 731 (10,76%) дитина має інвалідність підгрупи "А".

До порушень розвитку, які найчастіше стають причиною влаштування дітей в заклади інституційного догляду та виховання, можна віднести порушення опорно-рухового апарату, зору, слуху, мови, інтелектуального розвитку, затримки психічного розвитку та ін.

Таблиця 1

Типи порушення розвитку	Вік дитини				Усього дітей
	0-2 роки	3-5 років	6-15 років	16-17 років	
Порушення опорно-рухового апарату	68	470	2182	823	4711
Порушення зору	46	558	3000	1107	3543
Порушення слуху	33	179	441	142	795
Порушення мови	52	684	685	79	1500
Порушення інтелектуального розвитку	12	41	492	133	678
Затримки психічного розвитку	11	74	795	179	1059
Усього	222	2006	7595	2463	12286

У кожній віковій категорії є діти зі складними комплексними порушеннями розвитку та обмеженнями можливостей, викликаними однією або декількома причинами. Із 12286 дітей, що мають комплексні порушення розвитку, 1,8% складають діти віком 0 – 2 роки, 16,3% – діти віком 3 – 5 років, 61,81% – діти віком 6 – 15 років, 8,6% – діти віком 16 – 17 років (таблиця 1).

Такі діти потребують комплексної реабілітаційної, психолого-педагогічної підтримки і соціальної допомоги. Допомоги, підтримки та послуг також

потребують їх батьки. Але на даний час в області немає розвиненої мережі центрів денного догляду, реабілітаційних центрів, оздоровчих та інших установ для дітей зі складними комплексними порушеннями розвитку, в області відсутні такі послуги, як особистий (персональний) асистент, послуга перепочинку, мобільні реабілітаційні бригади, послуга раннього втручання і таке інше. Для таких дітей також не створено умови для здобуття дошкільної, середньої та позашкільної освіти.

4.6. Послуги для дітей і сімей з дітьми

4.6.1. Освітні послуги

Виходячи зі статистичних даних у регіоні проживає 34,5% дітей віком від 1 до 6 років.

У Харківській області функціонують 1074 дошкільні установи, де здобувають освіту 78578 дітей, з них: станом на 2017 рік, 911 дітей з особливими освітніми потребами, у тому числі 600 дітей з інвалідністю. У 11-ти адміністративно-територіальних одиницях створено інклюзивні групи для дітей з особливими освітніми потребами в дошкільних установах.

Також важливо відзначити, що дошкільні установи переповнені, оскільки їх планова ємність становить 74269 місць (на 4309 менше ніж відвідують фактично). Таким чином, потрібно приділити особливу увагу розвитку послуг дошкільної освіти.

У 715 загальноосвітніх навчальних закладах, які функціонують у Харківській області, навчаються 236570 дітей, з них 2233 - з особливими освітніми потребами, включно 1735 дітей з інвалідністю, 1450 дітей проходять навчання індивідуально. Дані про дітей з особливими освітніми потребами приблизні, бо тільки частина дітей, які мають проблеми в навчанні, були обстежені психолого-педагогічними комісіями і відповідно до них встановлено ООП.

Варто окремо відзначити, що виходячи із зібраної інформації загальноосвітні навчальні заклади заповнені на 61,72%, що говорить про необхідність продовження оптимізації мережі закладів системи освіти. Зокрема, може бути розглянуто питання про створення дошкільних навчальних закладів, із використанням ресурсу шкіл.

У 2017/2018 навчальному році інклюзивне навчання організовано в **142 закладах** загальної середньої освіти області для **298 учнів** різних нозологій захворювання у **211 класах**.

Функціонує 1 спеціальний клас (8 учнів із затримкою психічного розвитку) у ЗОШ № 2 Балаклійського району Харківської області.

Протягом 2017 року в регіоні створено 27 інклюзивних груп у 19 закладах дошкільної освіти 8 сільських районів та 5 міст обласного значення.

У 2018 році в Харківській області з метою забезпечення якісної освіти дітей з особливими освітніми потребами планується відкрити 27 інклюзивно-ресурсних центрів.

Розроблено та впроваджено обласний освітній проект «Розвиток інклюзивної освіти в Харківській області».

В області організовано підвезення дітей у дошкільні та загальноосвітні навчальні заклади. Всього в регіоні функціонує 50 таких транспортних засобів.

4.6.2. Медичні послуги

У Харківській області функціонують 44 лікарняні заклади, що знаходяться у сфері управління Департаменту охорони здоров'я Харківської міської ради, Управління охорони здоров'я Харківської обласної державної адміністрації та безпосередньо підпорядковані Міністерству охорони здоров'я України, в тому числі 12 однопрофільних та 32 багатопрофільних, у складі яких є дитячі відділення. Крім того, функціонують 6 дитячих закладів охорони здоров'я санаторного типу.

Первинна медико-санітарна допомога дитячому населенню надається в 12 амбулаторно-поліклінічних закладах, у тому числі у 2 стоматологічних; 332 амбулаторіях загальної практики-сімейної медицини та 496 фельдшерсько-акушерських пунктах.

В амбулаторно-поліклінічних закладах (відділеннях) працюють 446 лікарів-педіатрів.

4.6.3. Соціальні та реабілітаційні послуги

Із 16-и ОТГ, створених у Харківській області, соціальні послуги сім'ям із дітьми та молоді надаються працівниками ЦСССДМ та ОТГ, у 4-х ОТГ (Старосалтівська, Коломацька, Мереш'янська та Нововодолазька) соціальні послуги також надаються створеними структурними підрозділами.

Реабілітаційні послуги надаються комунальними закладами охорони здоров'я, центрами соціально-психологічної реабілітації дітей та інтернатними закладами системи соціального захисту населення.

У Харківській області функціонують 3 комунальні заклади, в яких діти та сім'ї з дітьми можуть отримати соціальні послуги, зокрема у м. Чугуєві діє Харківський обласний соціальний гуртожиток для тимчасового проживання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, віком від 15 до 18 років, а також осіб із числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, віком від 18 до 23 років, метою діяльності якого є створення умов для соціальної адаптації осіб, що в ньому проживають, та їх підготовка до самостійного життя.

У м. Люботині функціонує Харківський обласний центр матері і дитини для тимчасового проживання жінок на сьомому-дев'ятому місяцях вагітності та матерів із дітьми віком від народження до 18 місяців, які перебувають у складних життєвих обставинах, що перешкоджає виконанню материнського обов'язку.

У м. Балаклії функціонує Харківський обласний центр для ВІЛ-інфікованих дітей та молоді, завданням якого є надання послуги соціальної адаптації ВІЛ-інфікованим дітям та молоді, що в ньому перебувають. Основною метою діяльності центру є створення умов для підвищення рівня відповідальності за своє здоров'я, розроблення та здійснення заходів щодо

соціальної підтримки і супроводу таких дітей та молоді, спрямованих на їх інтеграцію у суспільство.

Крім того на території області функціонують громадські організації, з якими активно співпрацюють центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді та служби у справах дітей щодо соціальної підтримки сімей з дітьми та осіб з числа дітей-сиріт, дітей позбавлених батьківського піклування, зокрема, благодійний фонд «Деполь Україна», благодійний фонд «Карітас Харків», громадська організація «Одна надія», благодійна організація «Волонтери: дорослі-дітям», Харківський міський благодійний фонд «Благо».

У цілому в мережі надання послуг пропускна потужність центрів перевищує середньомісячну кількість одержувачів послуг, що пов'язано з нестачею персоналу. Так, у центрах соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді є потреба у введенні додатково 105 штатних одиниць фахівців із соціальної роботи, 19 психологів та 18 юрисконсультів.

У Харківській області послуга з денного догляду для дітей з інвалідністю надається у м. Лозовій територіальним центром соціального обслуговування Лозівської міської ради, при якому створено відділення денного догляду дітей з інвалідністю; у м. Чугуєві діє комунальна установа “Центр соціальної реабілітації дітей з інвалідністю та людей з інвалідністю «ШАНС»”, у м. Харкові - Харківський міський центр комплексної реабілітації для осіб з інвалідністю «Промінь».

З результатів дослідження випливає, що в регіоні мало розвинені послуги підтримки дітей та сімей з обмеженими можливостями, зокрема для дітей з інвалідністю.

Результати аналізу, які відображають відсутність на достатньому рівні послуг денного догляду як для дітей дошкільного віку, так і для дітей з інвалідністю, фізичного супроводу осіб з інвалідністю та недостатнє кадрове забезпечення соціальної сфери, є доказом необхідності розвитку системи послуг для дітей з вадами та сімей з дітьми і розробки стратегії їх кадрового забезпечення.

4.6.4. Кадрове забезпечення послуг

Станом на 01.01.2018, діяльність із захисту прав і законних інтересів дітей в області здійснюють 27 районних, 7 міських, 9 районних у місті Харкові служб та Обласна служба у справах дітей, де згідно зі штатним розписом має працювати 210 фахівців, але фактично працює лише 188 фахівців. Укомплектованість служб у справах дітей становить 89,5%, 22 посади – вакантні.

Загальна кількість дитячого населення в містах обласного значення становить 250 589 дітей.

Відповідно до статті 4 Закону України «Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей» штатна чисельність працівників служб у справах дітей у містах обласного значення має становити 124 працівники, затверджена штатна чисельність – 85 одиниць.

Штатна чисельність працівників служб у справах дітей районних державних адміністрацій – 122, з урахуванням служби у справах дітей та сім'ї виконавчого комітету Мереш'янської міської ради (Мереш'янської об'єднаної територіальної громади), штатна чисельність якої налічує 7 штатних одиниць, відповідно до статті 4 Закону України «Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей», штатна чисельність районних служб у справах дітей має становити – 164 штатні одиниці.

Питання укомплектування служб у справах дітей відповідно до законодавства залишається актуальним та відкритим.

Служби у справах дітей також створено в Коломацькій, Нововодолазькій, Малинівській, Старосалтівській, Оскільській, Мереш'янській ОТГ (у 6-ти із 16-ти) із затвердженим штатним розписом відповідно до законодавства.

В інших ОТГ захист прав дітей забезпечують 4 уповноважені представники щодо захисту прав дітей. Слід зазначити, що у Зачепилівському, Золочівському, Малоданилівському, Наталинському ОТГ не створено служби у справах дітей та відсутній уповноважений представник щодо захисту прав дітей.

З 01.04.2018 почала працювати служба у справах дітей та сім'ї виконавчого комітету Мереш'янської міської ради, в якій за штатним розписом - 5 спеціалістів служби та 2 фахівці із соціальної роботи.

З огляду на децентралізацію, яка передбачає збільшення повноважень органів місцевого самоврядування, в тому числі щодо захисту прав дітей та надання послуг для них і їх сімей, дуже важливо, щоб процес створення служб у справах дітей в ОТГ був інтенсифікований.

У 4-х ОТГ до штатів виконавчих комітетів введено 8 посад фахівців із соціальної роботи. В центрах соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді регіону працює 137 фахівців із соціальної роботи при потребі 262.

У зв'язку з тим, що на сьогоднішній день у сфері надання соціальних послуг у переважній більшості адміністративно-територіальних одиниць єдиним (і обов'язковим) суб'єктом надання таких послуг є обласний і районні центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, слід зосередитися на кадровому забезпеченні саме цих установ (таблиця 3).

Таблиця 3

Кадрове забезпечення Центрив соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді

Посада	Фактично працюють	Потреба в цілому	Потреба
Спеціаліст із соціальної роботи	137	262	125
Практичний психолог	12	43	21
Соціальний педагог	10	43	33

У цілому в регіоні робота з кадрового забезпечення в соціальній сфері потребує особливої уваги.

Беручи до уваги процеси децентралізації, необхідно приймати завчасні рішення з приводу реформування або перепідпорядкування районних центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, які сьогодні, як виняток, є єдиними установами, які надають соціальні послуги та здійснюють соціальну роботу на територіях районів. ОТГ необхідно приділяти увагу створенню і розвитку мережі послуг для дітей і сімей відповідно до потреб, саме тому ОТГ рекомендується створювати служби у справах дітей та сім'ї, до складу яких будуть входити фахівці із соціальної роботи.

4.7. Система інституційного догляду та виховання дітей

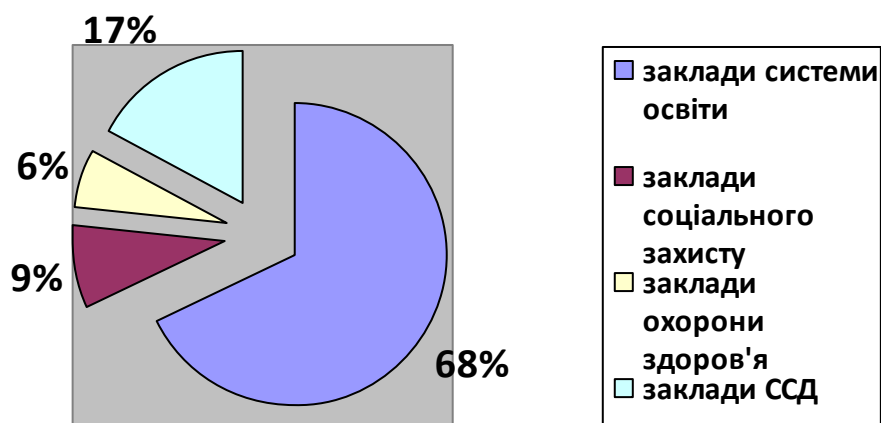
4.7.1. Мережа закладів

Система інституційного догляду дітей у Харківській області представлена 45 установами, з яких 30 відносяться до системи освіти, 4 – до системи охорони здоров'я, 3 – до системи соціального захисту, 8 – установи, що підпорядковуються службам у справах дітей відповідних районів (рисунок 3).

Засновником 36 закладів є Харківська обласна рада, 3 заклади створено Харківською міською радою, 3 – Міністерством освіти і науки України, 1 – Ізюмською міською радою, 1 – Чугуївською міською радою, 1 – Красноградською міською радою.

Рисунок 3

Розподіл закладів за сферами підпорядкування

4.7.2. Заклади системи освіти

Таблиця 4

Спеціальні школи-інтернати:	Ступінь	Спеціалізація	Кількість дітей
1. КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ХАРКІВСЬКИЙ СПЕЦІАЛЬНИЙ	I-III	Для глухих дітей	159

	НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНИЙ КОМПЛЕКС» ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ			
2.	КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ХАРКІВСЬКА СПЕЦІАЛЬНА ЗАГАЛЬНООСВІТНЯ ШКОЛА-ІНТЕРНАТ І–ІІІ СТУПЕНІВ № 6» ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ	І-ІІІ	Для дітей зі зниженим слухом	161
3.	КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ХАРКІВСЬКИЙ СПЕЦІАЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНИЙ КОМПЛЕКС ІМ. В.Г. КОРОЛЕНКА» ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ	І-ІІ	Для сліпих дітей та дітей зі зниженим зором	198
4.	КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ХАРКІВСЬКА СПЕЦІАЛЬНА ЗАГАЛЬНООСВІТНЯ ШКОЛА-ІНТЕРНАТ І–ІІІ СТУПЕНІВ № 12» ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ	І-ІІІ	Для дітей зі зниженим зором	275
5.	КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ХАРКІВСЬКИЙ СПЕЦІАЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНИЙ КОМПЛЕКС № 7» ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ	І-ІІ	Для дітей із порушенням мовлення	281
6.	КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ХАРКІВСЬКИЙ СПЕЦІАЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНИЙ КОМПЛЕКС № 8» ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ	І-ІІ	Для дітей із порушеннями опорно-рухового апарату, із порушеннями інтелектуального розвитку	307
7.	КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «БАЛАКЛІЙСЬКА СПЕЦІАЛЬНА ШКОЛА – ІНТЕРНАТ І-ІІ СТУПЕНІВ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»	І-ІІ	Для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку	161
8.	КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «БОГОДУХІВСЬКИЙ СПЕЦІАЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНИЙ КОМПЛЕКС» ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ	І-ІІ	Для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку	95
9.	КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ЗЕЛЕНОГАЙСЬКИЙ СПЕЦІАЛЬНИЙ	І-ІІ	Для дітей із затримкою психічного розвитку,	160

	ЗАГАЛЬНООСВІТНІЙ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНИЙ КОМПЛЕКС (ДОШКІЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД - ШКОЛА-ІНТЕРНАТ І-ІІ СТУПЕНІВ)» ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ		із порушенням інтелектуального розвитку	
10.	КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «КУП'ЯНСЬКИЙ СПЕЦІАЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНИЙ КОМПЛЕКС» ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ	І-ІІ	Для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку	172
11.	КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «СПЕЦІАЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНИЙ КОМПЛЕКС І-ІІ СТУПЕНІВ № 2» ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ	І-ІІ	Для дітей із затримкою психічного розвитку, із порушеннями інтелектуального розвитку, із розладами спектру аутизму	286
12.	КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ХАРКІВСЬКА СПЕЦІАЛЬНА ЗАГАЛЬНООСВІТНЯ ШКОЛА-ІНТЕРНАТ № 3» ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ	І-ІІІ	Для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку	165
13.	КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «СПЕЦІАЛЬНА ЗАГАЛЬНООСВІТНЯ ШКОЛА-ІНТЕРНАТ І-ІІ СТУПЕНІВ № 55 ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»	І-ІІ	Для дітей із затримкою психічного розвитку	82
Санаторні школи-інтернати		Ступінь	Спеціалізація	Кіль-ть дітей
1.	КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «НОВОВОДОЛАЗЬКИЙ САНАТОРНИЙ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНИЙ КОМПЛЕКС» ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ	І-ІІІ	Для дітей із хронічними неспецифічними захворюваннями органів травлення	230
2.	КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «КОЧЕТОЦЬКА ЗАГАЛЬНООСВІТНЯ САНАТОРНА ШКОЛА - ІНТЕРНАТ І-ІІІ СТУПЕНІВ» ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ	І-ІІІ	Для дітей із захворюваннями неспецифічними захворюваннями органів дихання	242

3.	КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ХАРКІВСЬКА ЗАГАЛЬНООСВІТНЯ САНАТОРНА ШКОЛА - ІНТЕРНАТ І-ІІІ СТУПЕНІВ № 9» ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ	І-ІІІ	Для дітей із захворюваннями серцево-судинної системи	228
4.	КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ХАРКІВСЬКИЙ САНАТОРНИЙ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНИЙ КОМПЛЕКС № 13» ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ	І-ІІІ	Для дітей, хворих на сколіоз	229
5.	КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ХАРКІВСЬКИЙ САНАТОРНИЙ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНИЙ КОМПЛЕКС № 1» ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ	І-ІІІ	Для дітей, хворих на цукровий діабет	224
6.	КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ХАРКІВСЬКА ЗАГАЛЬНООСВІТНЯ САНАТОРНА ШКОЛА - ІНТЕРНАТ І-ІІ СТУПЕНІВ № 11» ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ	І-ІІ	Для дітей із психоневрологічними захворюваннями	256
Спеціалізовані школи-інтернати		Ступінь	Спеціалізація	Кіль- ть дітей
1.	КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ОБЛАСНА СПЕЦІАЛІЗОВАНА ШКОЛА-ІНТЕРНАТ ІІ-ІІІ СТУПЕНІВ «ОБДАРОВАНІСТЬ» ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»	ІІ-ІІІ	Із поглибленим вивченням окремих предметів (математики, фізики, хімії, біології, інформатики)	311
2.	КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД „ХАРКІВСЬКА СПЕЦІАЛІЗОВАНА ШКОЛА-ІНТЕРНАТ «ЛІЦЕЙ “ПРАВООХОРОНЕЦЬ”» ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ	ІІ-ІІІ	Із поглибленим вивченням окремих предметів (правознавства, історії України)	213
3.	КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ЛЮБОТИНСЬКА СПЕЦІАЛІЗОВАНА ШКОЛА - ІНТЕРНАТ І-ІІІ СТУПЕНІВ „ДИВОСВІТ”» ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ	І-ІІІ	Із поглибленим вивченням окремих предметів (образотворче мистецтво)	150
4.	КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ЛІЦЕЙ З ПОСИЛЕНОЮ ВІЙСЬКОВО-ФІЗИЧНОЮ	ІІІ	Із посиленою військово-фізичною підготовкою	146

	ПІДГОТОВКОЮ “ПАТРІОТ”» ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ			
5.	ХАРКІВСЬКЕ ОБЛАСНЕ ВИЩЕ УЧИЛИЩЕ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ		Спортивного профілю	310
6.	Харківське державне вище училище фізичної культури № 1	-	Спортивного профілю	390
7.	Харківський республіканський ліцей-інтернат спортивного профілю	II-III	Спортивного профілю	94
8.	Державна гімназія-інтернат з поширеною військово-фізичною підготовкою «Кадетський корпус»	II-III	Військовий, із поширеною військово-фізичною підготовкою	437
Навчально-реабілітаційні центри		Ступінь	Спеціалізація	Кіль- ть дітей
1.	КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «САХНОВЦІНСЬКИЙ НАВЧАЛЬНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНИЙ ЦЕНТР» ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ	I-II	Для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку	119
Загальноосвітня школа-інтернат		Ступінь	Спеціалізація	Кіль- ть дітей
1.	КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ХАРКІВСЬКА ЗАГАЛЬНООСВІТНЯ ШКОЛА- ІНТЕРНАТ I-II СТУПЕНІВ № 14 ХАРКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ»	I-II	-	118
Дитячий будинок		Ступінь	Спеціалізація	Кіль- ть дітей
1.	Комунальний заклад «Харківський дитячий будинок «Родина» Харківської міської ради»	-	-	56

Спеціальні школи-інтернати є установами загальної середньої освіти для дітей, які потребують корекції фізичного та/або розумового розвитку. Із 13 спеціальних шкіл-інтернатів, що функціонують в області, 7 - для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку, 2 установи - для дітей із проблемами слуху, 2 – для дітей зі зниженим зором, 1 – для дітей із проблемами опорно-рухового апарату, 1 – для дітей із порушенням мовлення.

Також в регіоні налічується 6 санаторних шкіл-інтернатів для дітей із захворюваннями серцево-судинної системи, із хронічними неспецифічними захворюваннями органів травлення, із неспецифічними захворюваннями

органів дихання, для дітей, хворих на сколіоз, для дітей, хворих на цукровий діабет, для дітей із психоневрологічними захворюваннями.

Крім того, в області працює 1 навчально-реабілітаційний центр, в якому навчаються діти з особливими освітніми потребами, із порушеннями інтелектуального розвитку, 1 загальноосвітня школа - інтернат та 1 дитячий будинок.

4.7.3. Заклади системи соціального захисту

Таблиця 5

Дитячі будинки-інтернати		Спеціалізація	Кіл-ть вихованців	з них дітей
1.	КОМУНАЛЬНА УСТАНОВА ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ ДИТЯЧИЙ БУДИНОК- ІНТЕРНАТ	Для дітей (хлопчиків) із інвалідністю віком від 4 до 18 років та осіб з інвалідністю віком до 35 років із порушеннями фізичного, інтелектуального розвитку та психічними розладами, які за станом здоров'я потребують стороннього догляду	115	72
2.	КОМУНАЛЬНА УСТАНОВА БОГОДУХІВСЬКИЙ ДИТЯЧИЙ БУДИНОК- ІНТЕРНАТ	Для дітей (дівчат, хлопчиків) із інвалідністю віком від 4 до 18 років та осіб з інвалідністю віком до 35 років із порушеннями фізичного, інтелектуального розвитку та психічними розладами, які за станом здоров'я потребують стороннього догляду	121	76

Будинки-інтернати системи соціального захисту є соціально-медичними установами для постійного проживання дітей віком від 4 до 18 років зі складними порушеннями фізичного та психічного здоров'я. Ці установи також мають у своєму складі молодіжні відділення для осіб віком від 18 до 35 років.

4.7.4. Заклади системи охорони здоров'я

Таблиця 6

Будинок дитини		Спеціалізація	Кіл-ть дітей
1	КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я «ХАРКІВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ	Для дітей із порушеннями центральної нервової системи і опорно-рухового апарата; із розладами психіки та поведінки; із вродженими аномаліями,	12

	СПЕЦІАЛІЗОВАНИЙ БУДИНОК ДИТИНИ № 1»	деформаціями і хромосомними порушеннями; із набутими вадами фізичного розвитку	
2	КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я «ОБЛАСНИЙ СПЕЦІАЛІЗОВАНИЙ БУДИНОК ДИТИНИ «ЗЕЛЕНИЙ ГАЙ»	Для дітей, які мають органічні ураження ЦНС, розлади психіки та поведінки, вроджені аномалії, вади розвитку, деформації та хромосомні порушення, набуті вади фізичного розвитку, та дітей, народжених від ВІЛ-інфікованих матерів	122
3	КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я «ОБЛАСНИЙ БУДИНОК ДИТИНИ № 2»	-	50
4	КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ОБЛАСНИЙ БУДИНОК ДИТИНИ № 3	-	52

Фактично в будинках дитини діти можуть перебувати від народження до 6-ти років включно. До зазначених установ діти потрапляють з таких причин: за медичними показами, у зв'язку зі станом здоров'я (за заявою батьків), через складні життєві обставини сім'ї (за заявою батьків), у разі якщо дитина залишилась без батьківського піклування (від 0 до 3 років). Знаходження в установах інституційного догляду дітей раннього віку вкрай несприятливо відображається на їх розвитку і формуванні особистості. Тому відповідно до Національної стратегії ці установи першими підлягають трансформації. Слід відзначити, що будинки дитини, окрім цілодобового перебування дітей, надають реабілітаційні послуги для дітей за медичними показами.

4.7.5. Установи служб у справах дітей

Таблиця 7

Центри реабілітації дітей		Спеціалізація	Кіл-ть дітей
1	КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ХАРКІВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЦЕНТР СОЦІАЛЬНО- ПСИХОЛОГІЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ДИТЕЙ «ГАРМОНІЯ»	Для дітей, які потребують соціальної та психологічної реабілітації	52
2	КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ХАРКІВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЦЕНТР СОЦІАЛЬНО- ПСИХОЛОГІЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ДИТЕЙ»	Для дітей, які потребують соціальної та психологічної реабілітації	48

3	КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ХАРКІВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЦЕНТР СОЦІАЛЬНО- ПСИХОЛОГІЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ДІТЕЙ “НАДІЯ”»	Для дітей, які потребують соціальної та психологічної реабілітації	20
4	Балаклійський центр соціально- психологічної реабілітації дітей	Для дітей, які потребують соціальної та психологічної реабілітації	13
5	Ізюмський міський центр соціально- психологічної реабілітації дітей	Для дітей, які потребують соціальної та психологічної реабілітації	8
6	Красноградський центр соціально- психологічної реабілітації дітей	Для дітей, які потребують соціальної та психологічної реабілітації	10
7	ЧУГУЇВСЬКИЙ МІСЬКИЙ ЦЕНТР СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ДІТЕЙ	Для дітей, які потребують соціальної та психологічної реабілітації	11
8	КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ДЛЯ ДІТЕЙ «ЦЕНТР СОЦІАЛЬНО- ПСИХОЛОГІЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ДІТЕЙ» МІСТА ХАРКОВА»	Для дітей, які потребують соціальної та психологічної реабілітації	30

У центрах соціально-психологічної реабілітації дітей можуть перебувати діти-сироти, діти, позбавлені батьківського піклування, діти, які перебувають у складних життєвих обставинах, віком від 3 до 18 років. Усі 8 центрів в області є стаціонарними закладами тривалого (до 9 місяців) перебування дітей. Вихованці центру, які досягли шкільного віку, навчаються у загальноосвітніх закладах за місцем розташування центрів, відповідно до укладених угод із навчальними закладами. У той же час діти дошкільного віку не відвідують дитячих садків.

Центри соціально-психологічної реабілітації дітей надають послуги із тимчасового догляду дітей і могли б мати набагато менше клієнтів у разі існування послуг із раннього виявлення і втручання, послуг із підтримки сім'ї, а також більш розвиненої мережі послуг патронатного виховання.

Територіально зазначені заклади розташовані в області нерівномірно. У місті Харкові – обласному центрі - знаходяться 3 заклади, в інших містах розташовано 3 заклади, в сільській місцевості – 1 обласний заклад.

Комунальний заклад «Харківський обласний центр соціально-психологічної реабілітації дітей “Надія”» знаходиться на доступній відстані від обласного центру, саме це є однією з основних причин потрапляння закладу (за оцінкою закладів) до першого етапу реформування закладів інституційного догляду та виховання дітей.

Загальна проектна потужність усіх закладів становить 570 місць. Планова потужність розрахована на 215 дітей одночасного перебування, що дорівнює

37,7% від проектних можливостей закладів. У той же час фактична кількість дітей, які перебувають у закладах на час проведення дослідження, становила 192 дитини, або 33,6% від планової потужності і 89,3% від проектної потужності.

4.8. Діти в закладах інституційного догляду

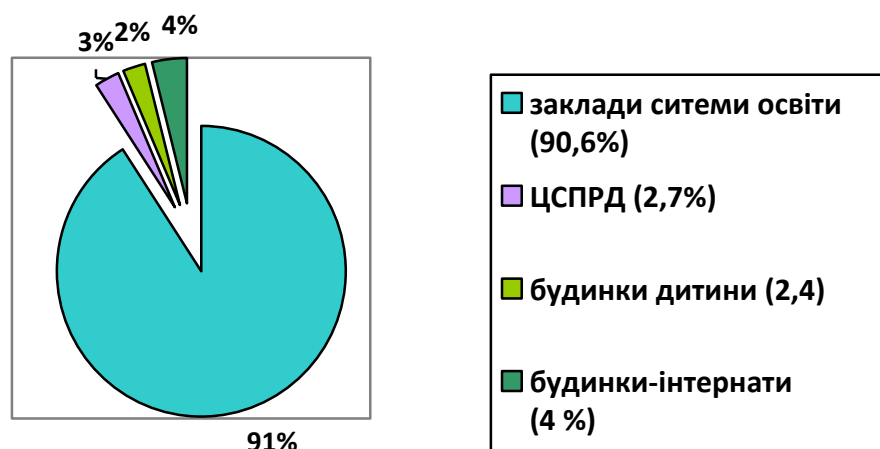
У 45 закладах інституційного догляду виховується 6767 осіб. З них у: закладах системи освіти – 6255 дітей, або 92,4% від загальної кількості дітей в інтернатах;

закладах служб у справах дітей – 192 (2,8%) дитини.

закладах системи управління охорони здоров'я – 172 (2,5 %) дитини;

закладах системи соціального захисту – 148 (2,1 %) дітей (рисунок 4).

Рисунок 4

4.8.1. Розподіл дітей за віком

Із 6853 осіб віком до 18 років і старше, що знаходяться в закладах інституційного догляду, дітей віком (таблиця 8):

0 – 2 роки – 1,6%;

3 – 5 років – 5,3%;

6 – 10 років – 28,9%;

11 – 15 років – 46,9%;

16 – 17 років – 14,4%;

старше 18 років – 2,8%

Таблиця 8

Тип закладу	0 – 2 роки	3 – 5 років	6 – 10 років	11 – 15 років	16 – 17 років	18 років і старше
Навчально-реабілітаційні центри	0	0	50	62	7	0
Спеціалізовані школи-інтернати	0	0	39	1327	640	45
Спеціальні школи-інтернати	3	105	1084	1062	187	61
Санаторна школа-інтернат	16	114	610	596	73	0

Загальноосвітня школа-інтернат	0	11	53	54	0	0
Дитячий будинок	0	17	12	12	14	1
Будинки дитини	91	62	21	0	0	0
Будинки-інтернати	0	0	34	54	60	87
Центри соціально-психологічної реабілітації	8	52	76	46	7	0
Всього	118	361	1979	3213	988	194

В інституційних закладах виховуються 118 дітей віком до 3-х років. Дітям цього віку необхідно, в першу чергу, надавати послуги із реінтеграції в сім'ю, а також припинити подальше направлення дітей молодшого віку в інституції.

988 дітей віком старше 16 років у найближчі два роки закінчать навчання. 54 дитини, які проживають у будинках-інтернатах, і надалі залишаться в них. Це можна змінити шляхом розвитку послуги проживання з підтримкою.

Найбільшу категорію вихованців закладів складають діти шкільного віку від 6-ти до 16-ти років. Цей факт також необхідно брати до уваги при плануванні послуг, зокрема послуг з інклюзивної освіти, а також послуг з підтримки сім'ї.

4.8.2. Групи братів і сестер

У закладах інституційного догляду виховується 639 дітей, які складають 463 родинні групи (рідні брати і сестри), тобто в середньому по 2 дитини з однієї сім'ї.

При цьому 423 дитини із 186 сімейних груп навчаються в спеціальних школах-інтернатах та 290 дітей із 138 споріднених груп - у санаторних школах-інтернатах.

98 дітей із 41 сімейної групи перебували у центрах соціально-психологічної реабілітації. Ці діти не мають серйозних порушень здоров'я. Причиною їх перебування в закладах соціального догляду є складні життєві обставини сім'ї, а також відсутність достатньої кількості послуг із підтримки сім'ї, що і призвело до розлучення дітей із батьками, а в деяких випадках - через невиконання батьківських обов'язків.

4.8.3. Статус дитини

В інституційних закладах Харківської області виховується 481 дитина-сирота та дитина, позбавлена батьківського піклування, з яких 213 дітей мають правові підстави для усиновлення.

Слід зазначити, що 156 (32,4%) дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, мають опікуна або піклувальника і 86 дітей мають прийомних батьків або батьків-вихователів, але навчаються і виховуються в інституційних закладах. Відносно цих дітей має місце подвійне фінансування: утримання дитини в закладі та виплати опікунам, піклувальникам, прийомним батькам, батькам-вихователям. Але слід зазначити, що 31 дитину законні

представники забирають додому щодня, 240 дітей законні представники забирають додому на вихідні дні та канікулярний час.

Крім того, слід зазначити, що у сім'ях опікунів, піклувальників виховуються діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування.

Решта 6475 (93,1%) вихованців закладів мають батьків.

4.8.4. Причини влаштування дітей в установи

Причини влаштування дітей у заклади інституційного догляду можна розділити на медичні та соціальні.

У цілому до установ влаштовано 2585 дітей з інвалідністю.

До соціальних причин перебування дітей у закладах інституційного догляду можна віднести складні життєві обставини сім'ї (бідність, ухилення батьків від виконання батьківських обов'язків, режим роботи тощо).

Також у закладах знаходяться діти зі спеціальними освітніми потребами, а причиною їх перебування в інституції є відсутність достатньо розвиненої системи інклюзивної освіти.

4.8.5. Форми і тривалість перебування дітей у закладах

В інтернатних закладах існують три форми перебування дітей: цілодобове, денне, індивідуальне навчання.

Із загальної кількості дітей, які перебувають в інтернатних закладах, 4499 (64,6%) знаходяться в закладі цілодобово, 69 (1 %) – тільки в денний час і 63 дитини (1%) знаходяться на індивідуальному навчанні і проживають вдома, 2325 (33,4) навчаються у закладі, але проживають вдома.

Слід також зазначити, що 6312 (90,7%) дітей виховуються в закладах за рахунок держави і 644 (9,3%) дітей частково або повністю утримуються в закладі за рахунок батьків.

Із 6956 вихованців установ, у закладах знаходяться (таблиця 9):

Таблиця 9

Тривалість перебування	Кількість дітей
до 1 року	1391
1 – 3 роки	3170
4 – 6 років	1504
7 – 9 років	732
більше 10 років	159

У цілому 36% дітей знаходяться у закладах понад три роки.

У найбільш скрутному становищі перебувають діти, які знаходяться у закладах більше 7 років (15%), бо тривале перебування дітей у закладах негативно позначається на їх фізичному і психологічному розвитку, призводить до порушення уподобань дитини та сім'ї, ізоляції дітей від суспільства.

Кожна третя дитина (майже 31,1%) знаходиться у закладі тривалий час – від 3 до 10 і більше років. У 90% дітей є батьки. Це свідчить про те, що робота з реінтеграції дітей у сім'ї проводиться недостатньо.

4.8.6. Стан здоров'я дітей

У всіх закладах інституційного догляду є діти із проблемами здоров'я.

Закономірно, що в спеціальних і санаторних школах-інтернатах навчаються діти із певними нозологіями відповідно до спеціалізації закладу.

За даними дослідження, у закладах для дітей з інвалідністю найбільшу частину становлять діти із порушенням інтелектуального розвитку – 475, із порушеннями опорно-рухового апарату – 386, із порушеннями мови – 336 (таблиця 10).

Таблиця 10

Види порушень здоров'я	Кількість дітей
Порушення опорно-рухового апарату	386
Порушення зору	230
Порушення слуху	304
Порушення мови	336
Затримка психічного розвитку	124
Порушення інтелектуального розвитку	475
Порушення аутичного спектру	61
Синдром Дауна, інші генетичні захворювання	108
Серцево-судинні захворювання	73
Захворювання органів дихання	11
Захворювання органів травлення	33
Цукровий діабет	24
Комплексні обмеження життєдіяльності	270

Значна кількість дітей мають комплексні порушення. Крім того, серед дітей, які перебувають в установах, 2435 (35%) дітей мають інвалідність.

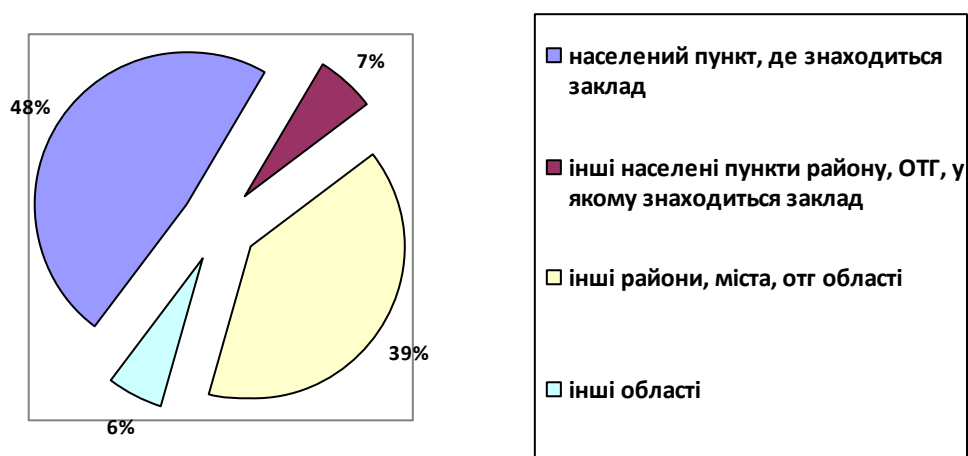
Загальноосвітні школи не пристосовані для навчання дітей із порушеннями здоров'я, особливо дітей із важкими вадами слуху, зору та інтелектуального розвитку.

4.8.7. Розподіл дітей за географічним походженням

Майже кожна друга дитина (48,5%) проживає в тому ж населеному пункті, де розташований заклад.

Розподіл дітей за географічним положенням зображено на рисунку 5.

Розподіл дітей за географічним походженням

Лише одна дитина виховується у дитячому будинку-інтернаті, розташованому в населеному пункті, де проживає дитина, 18 дітей перебувають у дитячих будинках-інтернатах області, розташованих в інших населених пунктах Богодухівського, Харківського, Шевченківського районів.

39% вихованців інституційних установ області перебувають у закладах, розташованих у межах району, ОТГ проживання дитини.

Крім того, в закладах інституційного догляду та виховання дітей регіону виховується 408 (6%) дітей з інших областей України.

4.8.8. Кадрове забезпечення закладів

У 45-ти установах інституційного догляду та виховання дітей, що функціонують у Харківській області, за штатним розписом передбачено 5160 ставок. Фактична кількість працівників складає 85,4% від передбаченої кількості у штатному розписі. Кількість ставок, зайнятих основними працівниками, – 4264, сумісниками – 146.

Кількість фактично працюючого персоналу станом на 01.01.2018 становить 4410 осіб, серед яких:

- адміністративний персонал – 261 (6%);
- технічний (допоміжний) персонал – 1907 (43,2%);
- педагогічний і медичний персонал – 2242 (50,8%).

Забезпеченість закладів спеціалізованими кадрами становить 110 фахівців, це тільки 2,4% від загальної кількості фактично працюючого персоналу. З них: соціальні працівники – 25, психологи – 49, логопеди – 36.

Персонал закладів представлено різними віковими категоріями.

Середній вік адміністративного персоналу – 40 – 59 років, технічного персоналу – 50 – 60 років, педагогічного персоналу – 40 – 49 років, медичного персоналу – 40 – 49 років.

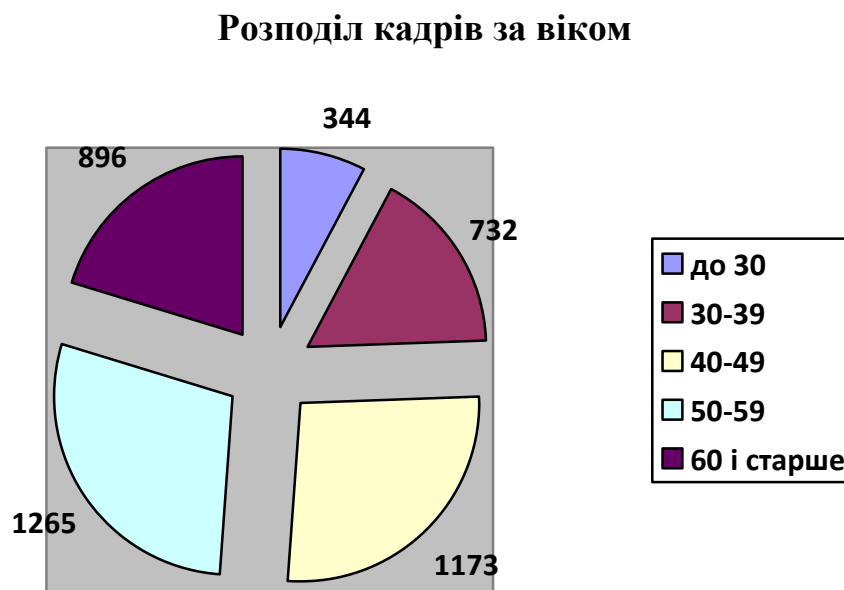
Кількість молодих спеціалістів віком до 30 років складає лише 7,8% від загальної кількості працівників.

Загальна кількість працівників віком від 50 до 60 років – 1265 осіб, що складає 28,6% від усіх працівників закладів.

Кількість працівників, які вийшли на пенсію, але продовжують працювати в закладах, становить 1135 осіб, що складає 25,7% від загальної кількості персоналу закладів. Найбільша процентна частина їх - це технічний персонал (54,2%), педагогічний і медичний персонал складає 40,3%, адміністративний – 5,5%.

Розподіл кадрів за віком зображено на рисунку 6.

Рисунок 6

Найбільша кількість пенсіонерів працює в закладах соціального захисту – 105 осіб, що складає 30,9% від загальної кількості працівників (340 осіб) (таблиця 11).

Таблиця 11

Розподіл співробітників пенсійного віку

Заклади	Пенсіонери	Всього	%
Заклади освіти	3123	819	26,2
Заклади соціального захисту	340	105	30,9
Заклади охорони здоров'я	706	166	23,5
Центри соціально-психологічної реабілітації дітей	241	45	18,6

4.8.9. Матеріально-технічна база закладів

Загальна площа земельних ділянок, які перебувають у власності закладів, становить 340,47 га.

Найбільша площа земельних ділянок, яка перебуває у власності: КОМУНАЛЬНА УСТАНОВА БОГОДУХІВСЬКИЙ ДИТЯЧИЙ БУДИНОК-ІНТЕРНАТ – 226,13 га; Харківське державне вище училище фізичної культури № 1 – 14,6246 га; КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я «ОБЛАСНИЙ БУДИНОК ДИТИНИ № 2» – 13,4 га; КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ЛЮБОТИНСЬКА СПЕЦІАЛІЗОВАНА ШКОЛА-ІНТЕРНАТ І-ІІІ СТУПЕНІВ “ДИВОСВІТ”» ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ – 9,667 га; Харківський республіканський ліцей-інтернат спортивного профілю – 9,218 га.

Загальна площа будівель, що знаходяться на балансі закладів, становить 262894,7 м², з них корисна площа – 197022,6 м², тобто четверта частина площ (65872,1 м²) використовується для технічних і допоміжних цілей.

Найбільшу площу будівель, що знаходяться на балансі, мають такі заклади: Державна гімназія-інтернат з посиленою військовою підготовкою "Кадетський корпус" – 24639 м²; Харківське державне вище училище фізичної культури № 1 – 22623 м², КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ЗЕЛЕНОГАЙСЬКИЙ СПЕЦІАЛЬНИЙ ЗАГАЛЬНООСВІТНИЙ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНИЙ КОМПЛЕКС (ДОШКІЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД – ШКОЛА-ІНТЕРНАТ І-ІІ СТУПЕНІВ)» ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ – 10895 м²; «ХАРКІВСЬКИЙ СПЕЦІАЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНИЙ КОМПЛЕКС» ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ – 10848 м².

У 13 закладах інституційного догляду встановлено автономне опалення. Крім того, 32 заклади використовують опалення від мережі населеного пункту.

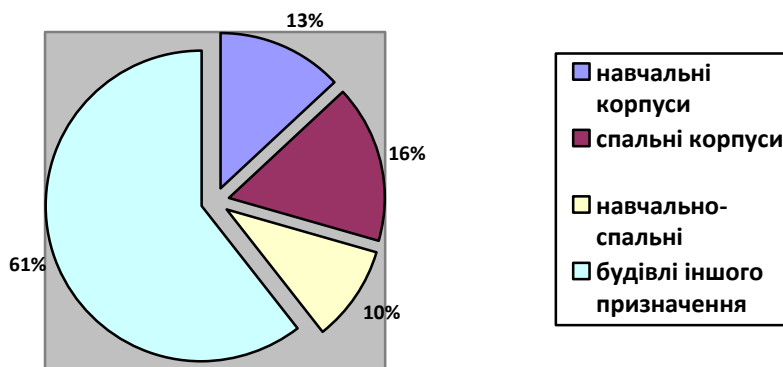
Усього на балансі установ знаходиться 251 будівля. Для організації освітнього процесу в 26 закладах навчальні корпуси розташовані в 33 будівлях. Також 26 установ мають спальні корпуси, які розміщуються в 41 будівлі, і 22 установи мають навчально-спальні комплекси, які розташовані в 25 будівлях.

Із 78 будівель тільки одна побудована в 2004, 2005, 2012 році, всі інші будівлі збудовано у період 1910 – 1993 років.

Крім того, інтернатні установи мають 152 будівлі іншого призначення. Розподіл будівель за призначенням зображено на рисунку 7.

Рисунок 7

Розподіл будівель за призначенням

У спальних корпусах закладів 592 кімнати для особистої гігієни, в яких 655 душових.

Матеріально-технічна база закладів для дітей налічує 73 транспортні засоби:

54 автомобілі/мікроавтобуси;

45 легкових автомобілів;

29 вантажних автомобілів;

8 інших транспортних засобів.

4.8.10. Фінансове забезпечення закладів

Фінансове забезпечення закладів інституційного догляду здійснюється з кількох джерел фінансування: субвенція з державного бюджету, місцевого бюджету та інших джерел, не заборонених чинним законодавством України (спонсорська, благодійна допомоги і т.п.).

4.8.11. Витрати на одну дитину в 2017 році

У середньому витрати на утримання однієї дитини в закладі інституційного догляду та виховання за 2017 рік становили 85 463 грн. Із означеної суми витрати на придбання продуктів харчування – 12398 грн, витрати на придбання медикаментів та одягу – 1385 грн.

Результати аналізу аспектів фінансування установ інституційного догляду та виховання дітей свідчать про відсутність чіткого бачення і ефективного використання фінансових коштів: у той час як у цілому реєструється зростання фінансових вкладень, асигнування на забезпечення потреб дитини складають досить малу частину витрат.

Крім того, у порівнянні з 2016 роком у 2017 році зменшилось фінансування на придбання медикаментів на 507912 грн та на придбання одягу – на 31221 грн.

Констатація того, що витрати на забезпечення потреб дитини значно менші, порівняно з витратами на утримання будинків і на оплату праці персоналу, свідчить про необхідність перерозподілу фінансових ресурсів установ інституційного догляду та виховання дітей щодо збільшення фінансування на розвиток послуг, що забезпечують проживання дітей у сімейному середовищі або наближеному до сімейного і інклюзію дітей у загальноосвітні заклади.

4.9. Загальні констатації за результатами оцінки становища дітей у ситуації ризику і послуг, що надаються дітям та їхнім родинам

Питома вага дітей віком від 0 – 17 років у Харківській області складає 15,8% від загальної чисельності населення. У порівнянні з 2012 роком показник кількості постійного дитячого населення віком від 0 – 17 років зріс на 3% .

4,5% від загальної чисельності дитячого населення у регіоні – діти, які перебувають у складних життєвих обставинах, діти-сироти і діти, що залишилися без батьківського піклування, діти із порушенням розвитку, діти,

які виховуються в закладах інституційного догляду та потребують захисту і підтримки.

Фактична кількість дітей у дошкільних навчальних закладах перевищує їх планову потужність на 5,8%.

Мережа загальноосвітніх навчальних закладів забезпечує охоплення навчанням усіх дітей шкільного віку. Показник кількості дітей у загальноосвітніх навчальних закладах складає 61,7% від їх планової потужності.

Показник кількості дітей з інвалідністю складає орієнтовно 1% від загальної кількості учнів. Показник кількості дітей з особливими освітніми потребами та дітей на індивідуальному навчанні складає 0,6% від загальної кількості учнів.

В області функціонує 132 інклюзивні групи.

Медичні послуги в Харківській області доступні, в той же час відсутня система послуг раннього втручання.

В області є досить велика кількість сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах, в них виховується 1375 дітей.

В ОТГ відсутні послуги для дітей та молоді зі складними вадами розвитку.

Недостатній рівень розвитку соціальних послуг щодо підтримки сім'ї, послуг, що заміщають сім'ю, послуг сімейного типу (альтернативних), послуг для дітей з інвалідністю та їх родин, а також послуг з інклюзивної освіти призводить до щорічної інституціалізації великої кількості дітей.

Система інституційного догляду та виховання дітей включає 24 заклади, підпорядковані структурам освіти, охорони здоров'я та соціального захисту.

Показник кількості дітей у закладах інституційного догляду та виховання складає 90,2% від їх планової і 73% від їх проектної потужності.

У закладах інституційного догляду та виховання дітей знаходиться близько 89,3% дітей шкільного віку, 6,7% дітей віком 0 – 5 років.

Показник кількості дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, які перебувають на повному державному забезпеченні, складає 4,6%, 242 дитини-сироти та дитини, позбавленої батьківського піклування, мають законних представників та навчаються у закладах інституційного догляду за медичними показниками, 93% дітей мають батьків.

Підставою для влаштування дітей до закладів інституційного догляду та виховання є такі фактори: проблеми розвитку дитини та їх особливі освітні потреби, соціальні причини, медичні показники, поглиблене вивчення окремих проблем.

До закладів інституційного догляду з цілодобовим перебуванням влаштовано 64,7% дітей, із денним перебуванням – 36,3%, на індивідуальному навчанні вдома – 2,2%.

У закладах інституційного догляду та виховання дітей виховується 2435 дітей з інвалідністю, найбільшу частину становлять діти з порушенням інтелектуального розвитку – 475, з порушеннями опорно-рухового апарату – 386, з порушенням мови – 336.

Майже кожна друга дитина, яка перебуває в закладі інституційного догляду та виховання, проживає в населеному пункті розташування закладу; з інших областей України – 408 дітей.

Педагогічний і медичний персонал закладів інституційного догляду та виховання становить 50,8%, технічний – 43,2%, адміністративний – 6%.

Показник кількості пенсіонерів від загальної кількості персоналу складає 25,7%. Найбільший відсоток - це технічний персонал – 54,2%, педагогічний і медичний – 43,2%, адміністративний – 5,5%.

Матеріально-технічна база закладів інституційного догляду та виховання включає 251 будівлю, 16 транспортних засобів: 54 автомобілі/мікроавтобуси, 45 легкових автомобілів, 29 вантажних автомобілів і 8 інших транспортних засобів. Загальна площа земельних ділянок, які перебувають у власності або користуванні закладів, становить 340,47 га.

Територіально заклади розташовані нерівномірно: 36 закладів розташовано в містах і 9 – в сільській місцевості. Окремі заклади знаходяться у важкодоступних місцях, на великій відстані від обласного і районних центрів.

Спостерігається зростання фінансових вкладень в інституційні заклади, у порівнянні з 2016 роком.

4.10. Загальні висновки за результатами оцінки становища дітей у ситуації ризику і послуг, що надаються дітям та їхнім родинам

Сфера захисту прав дітей потребує модернізації і якісного реформування. У процесі реформи слід акцентувати увагу на таких основних напрямках:

1) діяльність структурних підрозділів органів влади, установ, організацій громадянського суспільства повинна бути орієнтована на створення скоординованої, стійкої системи забезпечення і захисту прав дітей, заснованої на принципі дотримання найвищих інтересів дитини, які попередили б розлучення дитини з сім'єю та потрапляння дітей у заклади інституційного догляду та виховання дітей;

2) на рівні громад повинні бути створені і надані дітям та сім'ям з дітьми якісні та ефективні послуги, орієнтовані на отримувачів, що мають відповідати їхнім потребам, засновані на принципі міжвідомчого співробітництва та сприяння;

3) послуги мають надаватися кваліфікованими кадрами. З цією метою необхідно розробити комплексні програми нарощування людського потенціалу, безперервної підготовки та перекваліфікації персоналу на всіх рівнях;

4) система закладів інституційного догляду та виховання дітей повинна бути поступово реформована і трансформована та орієнтована на виховання дітей у сім'ї та навчання в загальному середовищі;

5) реформа закладів інституційного догляду та виховання має здійснюватися з дотриманням таких принципів:

реінтеграція дітей із закладів ґрунтується на оцінці ситуації і на індивідуальному плані;

при прийнятті рішення про вибір форми влаштування дитини, пріоритетними є його думка і попередня підготовка;

підтримка сімей, в які повертаються діти, повинна здійснюватися до, під час і після реінтеграції;

попередження влаштування дітей до закладів інституційного догляду та виховання необхідно вирішувати за допомогою розвитку відповідних соціальних послуг;

для найбільш ефективного використання ресурсів процес оптимізації закладів інституційного догляду та виховання повинен супроводжуватися перерозподілом фінансових, матеріальних і людських ресурсів щодо новостворених соціальних послуг та послуг інклюзивної освіти;

6) важливість, необхідність та незворотність процесів реформи повинні бути доведені до громадськості та осіб (керівників і фахівців), залучених до процесу захисту дитини та сім'ї. Формування правильної громадської думки є однією із головних передумов успіху реформи;

7) діти (на рівні спільнот, що знаходяться в закладах інституційного догляду та виховання, випускники закладів з особливими потребами і без) повинні бути залучені до процесів реформування і прийняття рішень, які їх стосуються;

8) для проведення реформи системи захисту прав дітей повинні бути заплановані ресурси (фінансові, людські, матеріальні), і вона має ґрунтуватися на принципах достатності, якості і ефективного використання;

9) постійний моніторинг на всіх рівнях системи захисту прав дитини та її сім'ї і періодична оцінка його результатів мають супроводжувати процеси реформування та забезпечувати внесення відповідних змін і доповнень для утримання правильного курсу реформування.

Для здійснення вищезазначених цілей пропонуються **ЗАХОДИ З РЕАЛІЗАЦІЇ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ІНСТИТУЦІЙНОГО ДОГЛЯДУ І ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ У ХАРКІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ НА 2018 – 2026 РОКИ** (таблиця 12).

**V. ЗАХОДИ З РЕАЛІЗАЦІЇ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ
ІНСТИТУЦІЙНОГО ДОГЛЯДУ І ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ У ХАРКІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ
НА 2018 – 2026 РОКИ**

Таблиця 12

№ з/п, назва завдання	Заходи	Термін виконання	Відповідальні виконавці	Очікуваний результат	Джерела фінансування	Орієнтовні обсяги фінансування (вартість), тис. гривень, у тому числі:
1. Координація та взаємодія в процесі реформування системи інституційного догляду та виховання дітей						
1.1. Забезпечення організаційної спроможності щодо здійснення реформування системи інституційного догляду і виховання дітей у регіоні	1.1.1. Розробити механізм міжвідомчого співробітництва з метою прийняття рішень в інтересах дитини всіма суб'єктами забезпечення і захисту її прав	II півріччя 2018 року	Служба у справах дітей ХОДА, члени міжвідомчої робочої групи з реформування системи інституційного догляду та виховання дітей	Розробка/затвердження механізму міжвідомчого співробітництва		
	1.1.2. Проводити засідання міжвідомчої робочої групи з питань реформування системи інституційного догляду та виховання дітей	Згідно з графіком проведення	Служба у справах дітей ХОДА, члени міжвідомчої робочої групи з реформування системи інституційного догляду та виховання дітей	Складання протоколів засідань		

№ з/п, назва завдання	Заходи	Термін виконання	Відповідальні виконавці	Очікуваний результат	Джерела фінансування	Орієнтовні обсяги фінансування (вартість), тис. гривень, у тому числі:
	1.1.3. Розробити рекомендації для місцевих органів виконавчої влади з питань охорони дитинства та розвитку системи соціальних послуг для підтримки дітей і сім'ї	II півріччя 2018 року	Служба у справах дітей ХОДА, обласна державна адміністрація	Розробка та затвердження рекомендацій для місцевих органів виконавчої влади		
	1.1.4. Розробити місцеві плани розвитку соціальних послуг для дітей та сімей з дітьми та трансформації закладів інституційного догляду в ОТГ	Протягом 2018 року	Служба у справах дітей ХОДА, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування	Затвердження планів розвитку соціальних послуг для дітей та сімей з дітьми в усіх адміністративно-територіальних одиницях області, включаючи плани трансформації закладів інституційного догляду (для тих адміністративно-територіальних одиниць, де є такі заклади)		
1.2. Забезпечення організаційної спроможності щодо здійснення	1.2.1. Організувати і провести навчання спеціалістів структурних підрозділів соціального захисту населення районних	з 01 жовтня 2018 року по 31 січня 2019 року	Служба у справах дітей ХОДА, Департамент соціального	Затвердження та використання у роботі Методичних рекомендацій з питань прийняття рішень у		

№ з/п, назва завдання	Заходи	Термін виконання	Відповідальні виконавці	Очікуваний результат	Джерела фінансування	Орієнтовні обсяги фінансування (вартість), тис. гривень, у тому числі:
реформування системи інституційного догляду і виховання дітей у регіоні	державних адміністрацій та виконавчих органів об'єднаних територіальних громад щодо організації замовлення соціальних послуг у недержавних надавачів соціальних послуг		захисту населення, Обласний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, недержавні організації (за згодою)	найкращих інтересах дитини		
1.3. Методичне забезпечення проведення реформування закладів інституційного догляду і виховання дітей	1.3.1. Забезпечити методичними посібниками з питань реформування закладів інституційного догляду і виховання дітей, підтримки сімей з дітьми, розвитку сімейних форм виховання	II півріччя 2018 року	Служба у справах дітей ХОДА, Обласний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, Управління охорони здоров'я ХОДА	Забезпечення методичними посібниками з питань реформування закладів інституційного догляду і виховання дітей		
	1.3.2. Залучити неурядові організації до надання підтримки місцевим державним адміністраціям та органам місцевого самоврядування	2018 – 2026 роки	Служба у справах дітей ХОДА, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування,	Включення представників неурядових організацій до складу комітетів, комісій, робочих груп; укладання договорів		

№ з/п, назва завдання	Заходи	Термін виконання	Відповідальні виконавці	Очікуваний результат	Джерела фінансування	Орієнтовні обсяги фінансування (вартість), тис. гривень, у тому числі:
			Обласний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, Департамент соціального захисту населення ХОДА, Управління охорони здоров'я ХОДА			
2. Розвиток освітніх, медичних, реабілітаційних та соціальних послуг						
2.1. Сприяння забезпеченню всебічного розвитку, навчанню та вихованню дітей за місцем проживання	2.1.1. Провести роботу з прогнозування та забезпечення розвитку дошкільної освіти та мережі закладів дошкільної освіти всіх типів та форм власності відповідно до освітніх запитів населення	2018 – 2026 роки	Департамент науки і освіти ХОДА (збір та узагальнення інформації), районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування	Забезпечення можливості розвитку та виховання дітей у закладах дошкільної освіти відповідно до запитів населення		
	2.1.2 Забезпечити функціонування закладів	2018 – 2026 роки	Департамент науки і освіти	Забезпечення можливості розвитку		

№ з/п, назва завдання	Заходи	Термін виконання	Відповідальні виконавці	Очікуваний результат	Джерела фінансування	Орієнтовні обсяги фінансування (вартість), тис. гривень, у тому числі:
	дошкільної освіти у населених пунктах з метою задоволення потреб громадян на здобуття дошкільної освіти		ХОДА (збір та узагальнення інформації), районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування	та виховання дітей у закладах дошкільної освіти відповідно до запитів населення		
	2.1.3. Забезпечити дітей дошкільного віку з особливими освітніми потребами дошкільною освітою шляхом створення інклюзивних та спеціальних груп	2018 – 2026 роки	Департамент науки і освіти ХОДА (збір та узагальнення інформації), районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування	Створення інклюзивних та спеціальних груп у закладах дошкільної освіти відповідно до запитів населення		
	2.1.4. Створити та забезпечити функціонування груп подовженого дня у закладах загальної середньої освіти (ЗЗСО)	2018 – 2026 роки	Департамент науки і освіти ХОДА (збір та узагальнення інформації), районні	Забезпечення на 100% функціонування груп подовженого дня у ЗЗСО відповідно до запитів населення		

№ з/п, назва завдання	Заходи	Термін виконання	Відповідальні виконавці	Очікуваний результат	Джерела фінансування	Орієнтовні обсяги фінансування (вартість), тис. гривень, у тому числі:
			державні адміністрації, органи місцевого самоврядування			
	2.1.5. Забезпечити харчуванням дітей закладів дошкільної та загальної середньої освіти відповідно до чинного законодавства	2018 – 2026 роки	Департамент науки і освіти ХОДА (збір та узагальнення інформації), районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування	Забезпечення на 100% харчуванням дітей закладів дошкільної та загальної середньої освіти відповідно до чинного законодавства		
	2.1.6. Забезпечити дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування технічними засобами для навчання за поданням начальників районних військових адміністрацій	Протягом 2022-2026 років	Служба у справах дітей Харківської обласної державної (військової) адміністрації, районні державні адміністрації, органи	Придбання планшетних комп'ютерів або портативних комп'ютерів для дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування за поданням начальників районних військових	Обласний бюджет	II етап: 2022 рік – 7000,0 2023 рік – 11000,0 (з них 7000,0 кредиторська заборгованість за 2022 рік) III етап:

№ з/п, назва завдання	Заходи	Термін виконання	Відповідальні виконавці	Очікуваний результат	Джерела фінансування	Орієнтовні обсяги фінансування (вартість), тис. гривень, у тому числі:
				адміністрацій		2024 рік – 3000,0 2025 рік – 3000,0 2026 рік – 3000,0
2.2. Забезпечення розвитку системи надання послуг сучасного освітнього середовища шляхом запровадження інклюзивної освіти	2.2.1. Створити обласний ресурсний центр з підтримки інклюзивної освіти	2018 рік	Департамент науки і освіти ХОДА, КВНЗ «ХАРКІВСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ», Харківська обласна рада	Створення обласного ресурсного центру з підтримки інклюзивної освіти на базі КВНЗ «ХАРКІВСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ»		
	2.2.2. Створити та забезпечити функціонування інклюзивно-ресурсних центрів (ІРЦ)	2018 – 2020 роки	Департамент науки і освіти ХОДА (збір та узагальнення інформації), районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування	Створення на 100% відповідно до запитів населення інклюзивно-ресурсних центрів		

№ з/п, назва завдання	Заходи	Термін виконання	Відповідальні виконавці	Очікуваний результат	Джерела фінансування	Орієнтовні обсяги фінансування (вартість), тис. гривень, у тому числі:
	2.2.3. Створити ресурсні кімнати та медіатеки у закладах загальної середньої освіти, в яких утворено інклюзивні та спеціальні класи	2018 – 2026 роки	Департамент науки і освіти ХОДА (збір та узагальнення інформації), районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування	Створення на 100% відповідно до запитів населення ресурсних кімнат та медіатек		
	2.2.4. Розробити та впровадити план і програму навчання керівників інклюзивно-ресурсних центрів (ІРЦ)	2018 – 2020 роки	Департамент науки і освіти ХОДА, КВНЗ «ХАРКІВСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ»	Розроблення і затвердження плану і Програми		
	2.2.5. Ввести посадові одиниці для кадрового забезпечення обласного ресурсного центру з підтримки інклюзивної освіти	2018 рік	Департамент науки і освіти ХОДА, КВНЗ «ХАРКІВСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ	Введення 7 посадових одиниць (1 керівник, 6 фахівців)		

№ з/п, назва завдання	Заходи	Термін виконання	Відповідальні виконавці	Очікуваний результат	Джерела фінансування	Орієнтовні обсяги фінансування (вартість), тис. гривень, у тому числі:
			ОСВІТИ»			
	2.2.6. Розробити план та програму навчання персоналу для роботи в системі інклюзивної освіти	2018 – 2020 роки	Департамент науки і освіти ХОДА, КВНЗ «ХАРКІВСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ»	Розроблення і затвердження плану і Програми		
	2.2.7. Підвищити кваліфікацію всіх категорій педагогічних працівників, які працюють з дітьми з особливими освітніми потребами різних нозологій, та психологів	2018 – 2026 роки	Департамент науки і освіти ХОДА, КВНЗ «ХАРКІВСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ»	Проходження курсів підвищення кваліфікації педагогічними працівниками, які працюють з дітьми з особливими освітніми потребами, та психологами на 100%		
	2.2.8. Забезпечити підготовку: асистентів учителя; асистентів вихователя; учителів, які працюють в системі інклюзивного навчання	2018 – 2026 роки	Департамент науки і освіти ХОДА; КВНЗ «ХАРКІВСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ»	Проходження курсів підвищення кваліфікації асистентами учителів, асистентами вихователів, учителями, які працюють в системі		

№ з/п, назва завдання	Заходи	Термін виконання	Відповідальні виконавці	Очікуваний результат	Джерела фінансування	Орієнтовні обсяги фінансування (вартість), тис. гривень, у тому числі:
				інклюзивного навчання, на 100%		
	2.2.9. Увести до навчальних програм курси підвищення кваліфікації всіх категорій педагогічних працівників закладів загальної середньої та дошкільної освіти за темою «Особливості роботи з дітьми в умовах інклюзивного навчання»	2018 – 2026 роки	Департамент науки і освіти ХОДА, КВНЗ «ХАРКІВСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ»	Розроблення та втілення у навчальну програму курсів підвищення кваліфікації. Охоплення 100% педагогічних працівників області		
	2.2.10. Розробити та видати посібники та методичні рекомендації для педагогічних працівників з питань роботи в умовах інклюзивного навчання	2018 – 2022 роки	Департамент науки і освіти ХОДА, КВНЗ «ХАРКІВСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ»	Підготовлення та друк посібників та методичних рекомендацій		
	2.2.11. Забезпечити безперешкодний доступ до закладів загальної середньої, дошкільної та позашкільної освіти особам з обмеженими можливостями	2018 – 2026 роки	Департамент науки і освіти ХОДА, КВНЗ «ХАРКІВСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ»,	Забезпечення безперешкодного доступу до закладів освіти населення, відповідно до потреб, на 100%		

№ з/п, назва завдання	Заходи	Термін виконання	Відповідальні виконавці	Очікуваний результат	Джерела фінансування	Орієнтовні обсяги фінансування (вартість), тис. гривень, у тому числі:
			районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування			
	2.2.12. Забезпечити рівний доступ до якісної освіти, створити належні умови для безпечного, регулярного і безоплатного перевезення учнів та педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти	2018 – 2026 роки	Департамент науки і освіти ХОДА (збір та узагальнення інформації), районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування	Забезпечення підвозу учнів та педагогічних працівників відповідно до потреб на 100%		
2.3. Забезпечення реформування закладів загальної середньої освіти інституційного типу	2.3.1. Розробити план реформування закладів загальної середньої освіти інституційного типу	2018 – 2022 роки	Департамент науки і освіти ХОДА, Харківська обласна рада	Забезпечення проведення робіт зі зміни типів підпорядкованих шкіл-інтернатів		

№ з/п, назва завдання	Заходи	Термін виконання	Відповідальні виконавці	Очікуваний результат	Джерела фінансування	Орієнтовні обсяги фінансування (вартість), тис. гривень, у тому числі:
2.4. Надання первинної медичної допомоги	2.4.1 Створити ефективну систему надання первинної медичної допомоги відповідно до встановлених нормативів	2018 – 2026 роки	Управління охорони здоров'я ХОДА, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування	Забезпечення ефективності функціонування системи надання первинної медичної допомоги		
	2.4.2. Забезпечити патронажне сестринське спостереження за новонародженими і дітьми раннього віку із сімей зі складними життєвими обставинами спільно з соціальними працівниками	2018 – 2026 роки	Управління охорони здоров'я ХОДА, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування	Забезпечення ефективності функціонування системи спостереження за новонародженими і дітьми раннього віку		
2.5. Забезпечення профілактичної діяльності з метою попередження ризиків народження дітей із порушеннями здоров'я	2.5.1. Запровадити та забезпечити постійне функціонування в усіх жіночих консультаціях школи майбутніх матерів/школи відповідального батьківства, із проведенням навчальних курсів для молодих	До 01 листопада 2018 року розробити відповідні навчальні модулі; до 01 січня 2019 року –	Управління охорони здоров'я ХОДА, недержавні організації (за згодою)	Забезпечення функціонування в усіх жіночих консультаціях школи майбутніх матерів/школи відповідального батьківства, з проведенням навчальних курсів для		

№ з/п, назва завдання	Заходи	Термін виконання	Відповідальні виконавці	Очікуваний результат	Джерела фінансування	Орієнтовні обсяги фінансування (вартість), тис. гривень, у тому числі:
	подружніх пар	проект наказу щодо застосування навчальних модулів у жіночих консультаціях; з 01 березня 2019 року запровадження шкіл майбутніх матерів		молодих подружніх пар		
	2.5.2. Розробити та запровадити програму правильного харчування для майбутньої матері	До 01 березня 2019 року	Управління охорони здоров'я ХОДА, недержавні організації (за згодою)	Розроблення та запровадження програми правильного харчування для майбутньої матері		
	2.5.3. Забезпечити проведення в усіх пологових будинках навчань щодо догляду за новонародженою дитиною	До 01 травня 2019 року	Управління охорони здоров'я ХОДА	Проведення з 01 травня 2019 року в усіх пологових будинках навчань матерів щодо догляду		

№ з/п, назва завдання	Заходи	Термін виконання	Відповідальні виконавці	Очікуваний результат	Джерела фінансування	Орієнтовні обсяги фінансування (вартість), тис. гривень, у тому числі:
				за новонародженою дитиною		
	2.5.4. Забезпечити функціонування ефективної системи вторинної медичної допомоги; розвиток установ, що надають високоспеціалізовану медичну допомогу для дитячого населення	2019 – 2025 роки	Управління охорони здоров'я ХОДА	Забезпечення функціонування ефективної системи вторинної медичної допомоги		
	2.5.5. Створити і забезпечити розвиток послуг (центри, відділення) з раннього втручання, відповідно до розробленого і затвердженого положення про центр раннього втручання	2019 – 2021 роки	Управління охорони здоров'я ХОДА, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування	Визначення потреб у створенні і функціонуванні 2 центрів; розроблення і затвердження Положення; отримання послуг раннього втручання 1000 дітьми		
	2.5.6. Сформувати міждисциплінарні команди раннього втручання	2020 – 2026 роки	Управління охорони здоров'я ХОДА, районні державні адміністрації, органи місцевого	Функціонування міждисциплінарних команд раннього втручання при кожному центрі		

№ з/п, назва завдання	Заходи	Термін виконання	Відповідальні виконавці	Очікуваний результат	Джерела фінансування	Орієнтовні обсяги фінансування (вартість), тис. гривень, у тому числі:
			самоврядування			
	2.5.7. Сформувати та забезпечити функціонування мультидисциплінарних команд для надання медико-соціальної реабілітації та паліативної допомоги дітям	2019 – 2026 роки	Управління охорони здоров'я ХОДА, Департамент соціального захисту населення ХОДА, Департамент науки і освіти ХОДА	Функціонування мультидисциплінарних команд		
	2.5.8. Створити і забезпечити розвиток центрів підтримки дітей та сім'ї в об'єднаних територіальних громадах	До 2022 року	Управління охорони здоров'я ХОДА, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування	Функціонування центрів підтримки дітей та сім'ї в об'єднаних територіальних громадах		
2.6. Забезпечення функціонування системи соціальних послуг для сімей з дітьми	2.6.1. Ввести штатні посади фахівців із соціальної роботи відповідно до нормативів забезпечення соціальної роботи у громаді	До 01 жовтня 2019 року	Департамент соціального захисту населення ХОДА, районні	Забезпечення діяльності у кожній об'єднаній територіальній громаді фахівців із соціальної		

№ з/п, назва завдання	Заходи	Термін виконання	Відповідальні виконавці	Очікуваний результат	Джерела фінансування	Орієнтовні обсяги фінансування (вартість), тис. гривень, у тому числі:
			державні адміністрації, органи місцевого самоврядування	роботи за нормативом 1 фахівець на 1500 жителів громади		
	2.6.2. Організувати та провести навчання для фахівців із соціальної роботи	2018 – 2026 роки	Департамент соціального захисту населення ХОДА, Обласний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування	Організація та проведення навчання для фахівців із соціальної роботи		
	2.6.3. Забезпечити розвиток інституту наставництва для дітей, які виховуються в закладах інституційного	II півріччя 2018 року	Служба у справах дітей ХОДА, Обласний центр	Проведення підбору та навчання кандидатів у наставники		

№ з/п, назва завдання	Заходи	Термін виконання	Відповідальні виконавці	Очікуваний результат	Джерела фінансування	Орієнтовні обсяги фінансування (вартість), тис. гривень, у тому числі:
	догляду, з метою їхньої підготовки до самостійного життя		соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, Департамент соціального захисту населення ХОДА			
	2.6.4. Забезпечити створення сімей патронатних вихователів у кожній об'єднаній територіальній громаді	до 01 серпня 2021 року	Служба у справах дітей ХОДА, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування, Обласний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді (методична	Проведення навчання кандидатів у патронатні вихователі, забезпечення послуги з патронату у районах, містах	Субвенція з державного бюджету	I етап: 2018 рік 1200,00 2019 рік 5100,00 2020 рік 7140,00

№ з/п, назва завдання	Заходи	Термін виконання	Відповідальні виконавці	Очікуваний результат	Джерела фінансування	Орієнтовні обсяги фінансування (вартість), тис. гривень, у тому числі:
			допомога, узагальнення, координація)			
2.7. Забезпечення надання соціальних послуг для жінок, дітей та сімей з дітьми	2.7.1. Забезпечити створення і розвиток центрів соціальної підтримки дітей і сімей в об'єднаних територіальних громадах	2018 – 2022 роки	Департамент соціального захисту населення ХОДА, органи місцевого самоврядування	Створення мережі центрів підтримки дітей і сімей		
	2.7.2. Забезпечити вивчення можливостей створення центрів соціальної підтримки дітей і сімей на базі обласних центрів соціально-психологічної реабілітації дітей	2018 – 2020 роки	Служба у справах дітей ХОДА	Проведення аналізу для трансформації закладів		
	2.7.3. Створити кризові центри для жінок, які постраждали від насилля	2018 – 2024 роки	Департамент соціального захисту населення ХОДА, районні державні	Створення кризових центрів для жінок, які постраждали від насилля		

№ з/п, назва завдання	Заходи	Термін виконання	Відповідальні виконавці	Очікуваний результат	Джерела фінансування	Орієнтовні обсяги фінансування (вартість), тис. гривень, у тому числі:
			адміністрації, органи місцевого самоврядування			
	2.7.4. Забезпечити якісне та ефективне надання кризового і екстреного втручання	2018 – 2026 роки	Департамент соціального захисту населення ХОДА, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування, Обласний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді	Надання послуг кризового і екстреного втручання дітям і сім'ям		
2.8. Забезпечення доступності до реабілітаційних послуг дітей з інвалідністю	2.8.1. На основі оцінки потреб забезпечити підбір та відповідну підготовку спеціалістів для задоволення потреб у реабілітаційних послугах дітей з інвалідністю	До 20 лютого 2019 року	Управління охорони здоров'я ХОДА, Департамент соціального захисту населення	Заповнення спеціалістами 90% вакантних посад у реабілітаційних центрах; проходження відповідного навчання 50% спеціалістів		

№ з/п, назва завдання	Заходи	Термін виконання	Відповідальні виконавці	Очікуваний результат	Джерела фінансування	Орієнтовні обсяги фінансування (вартість), тис. гривень, у тому числі:
			ХОДА, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування	реабілітаційних центрів		
2.9. Розроблення порядку надання медичної, реабілітаційної, дитячої паліативної допомоги сім'ям, в яких народилася дитина з	2.9.1. Відкрити в області центри/ліжка паліативної допомоги дітям	До 01 січня 2019 року	Департамент соціального захисту населення ХОДА, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування	Створення служби соціального таксі в об'єднаних територіальних громадах		
			Управління охорони здоров'я ХОДА, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування	З 01.01.2019 – відкриття: центру паліативної допомоги на базі ХОСБД № 1; паліативних ліжок у спеціалізованих відділеннях дитячих лікарень (в		

№ з/п, назва завдання	Заходи	Термін виконання	Відповідальні виконавці	Очікуваний результат	Джерела фінансування	Орієнтовні обсяги фінансування (вартість), тис. гривень, у тому числі:
порушенням стану здоров'я				неврологічному, гематологічному, нейрохірургічному, онкологічному тощо)		
	2.9.2. Ввести в штатні розписи фахівців, які необхідні для надання паліативної допомоги дітям	До 01 січня 2019 року	Управління охорони здоров'я ХОДА, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування	Введення до штатних розписів фахівців, які необхідні для надання паліативної допомоги дітям		
	2.9.3. Затвердити єдині підходи до надання паліативної допомоги дітям	До 01 січня 2019 року	Управління охорони здоров'я ХОДА, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування	Затвердження підходів щодо надання допомоги дітям		
3. Розвиток сімейних та інших форм альтернативного догляду для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування						
3.1. Створення служб у справах	3.1.1. Створити служби у справах дітей, служби у	2018 – 2020 роки	Служба у справах дітей	Створення служб у справах дітей та служб	Місцевий бюджет ОТГ	I етап: 2019 рік

№ з/п, назва завдання	Заходи	Термін виконання	Відповідальні виконавці	Очікуваний результат	Джерела фінансування	Орієнтовні обсяги фінансування (вартість), тис. гривень, у тому числі:
дітей, служб у справах дітей та сім'ї у ОТГ	справах дітей та сім'ї в об'єднаних територіальних громадах із введенням у штатний розпис фахівців із соціальної роботи		ХОДА, Обласний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді (методична допомога, координація), органи місцевого самоврядування	у справах дітей та сім'ї в ОТГ		2400,00 2020 рік 2400,00
	3.1.2. Призначити і підготувати фахівців із соціальної роботи для супроводу сімей, в яких виховуються діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування	2019 – 2020 роки	Служба у справах дітей ХОДА, Обласний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді (методична допомога, координація), органи місцевого самоврядування	Підготовка та призначення фахівців із соціальної роботи		
3.2. Забезпечення влаштування	3.2.1. Організувати і провести інформаційно-	Протягом вересня 2018	Служба у справах дітей	Розповсюдження інформації щодо		

№ з/п, назва завдання	Заходи	Термін виконання	Відповідальні виконавці	Очікуваний результат	Джерела фінансування	Орієнтовні обсяги фінансування (вартість), тис. гривень, у тому числі:
дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, у сімейні форми виховання	просвітницьку кампанію щодо найкращих інтересів дитини – виховання у сім'ї	року – січня 2019 року	ХОДА, Обласний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, Департамент соціального захисту населення ХОДА	переваг виховання дитини в сім'ї		
	3.2.2. Забезпечити систематичний підбір та навчання кандидатів у усиновлювачі, прийомні батьки, батьки-вихователі, патронатні вихователі	Протягом 2018 – 2020 років	Служба у справах дітей, Обласний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді	Організація навчання кандидатів у усиновлювачі, прийомні батьки, батьки-вихователі, патронатні вихователі		
	3.2.3 Організувати підвищення кваліфікації фахівців із соціальної роботи, які здійснюють соціальне супроводження прийомних сімей і дитячих будинків сімейного типу, соціальний супровід сімей патронатних вихователів	До 01 липня 2019 року	Департамент соціального захисту населення ХОДА, Обласний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, районні центри соціальних	Проходження навчання фахівцями із соціальної роботи		

№ з/п, назва завдання	Заходи	Термін виконання	Відповідальні виконавці	Очікуваний результат	Джерела фінансування	Орієнтовні обсяги фінансування (вартість), тис. гривень, у тому числі:
			служб для сім'ї, дітей та молоді			
3.3. Забезпечення соціальним супроводом	3.3.1. Забезпечити якісним, систематичним соціальним супроводом/супроводженням сім'ї опікунів, піклувальників, прийомних батьків, батьків-вихователів	2018 – 2026 роки	Департамент соціального захисту населення ХОДА, Обласний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, служби у справах дітей районних державних адміністрацій, районні центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді	Забезпечення соціальним супроводом сім'ї опікунів, піклувальників		
3.4. Запровадження патронату над дитиною	3.4.1. Провести добір кандидатів у патронатні вихователі	2018 – 2026 роки	Департамент соціального захисту населення ХОДА, Обласний центр соціальних	Проведення добору кандидатів у патронатні вихователі		

№ з/п, назва завдання	Заходи	Термін виконання	Відповідальні виконавці	Очікуваний результат	Джерела фінансування	Орієнтовні обсяги фінансування (вартість), тис. гривень, у тому числі:
			служб для сім'ї дітей та молоді, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування			
	3.4.2. Забезпечити навчання кандидатів у патронатні вихователі	2018 – 2026 роки	Департамент соціального захисту населення ХОДА, Обласний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді	Проведення навчання кандидатів у патронатні вихователі		
	3.4.3. Забезпечити функціонування патронату у районі (не менше однієї сім'ї)	2018 – 2020 роки	Департамент соціального захисту населення ХОДА, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування	Забезпечення функціонування патронату у районах, містах		

№ з/п, назва завдання	Заходи	Термін виконання	Відповідальні виконавці	Очікуваний результат	Джерела фінансування	Орієнтовні обсяги фінансування (вартість), тис. гривень, у тому числі:
	3.4.4. Провести роботу з сім'ями, які перебувають у складних життєвих обставинах, діти яких влаштовані до патронатних сімей, з метою надання комплексної підтримки сім'ї і допомоги в подоланні складних життєвих обставин, та повернення дитини у біологічну сім'ю	Протягом перебування дитини у сім'ї патронатного вихователя, але не більше 6 місяців	Департамент соціального захисту населення ХОДА, Обласний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування	Проведення роботи, вжиття відповідних заходів, повернення дітей на виховання у біологічні сім'ї		
3.5. Розвиток мережі дитячих будинків сімейного типу, прийомних сімей	3.5.1. Створити дитячі будинки сімейного типу та прийомні сім'ї	2018 – 2026 роки	Служба у справах дітей ХОДА, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування	Створення мережі дитячих будинків сімейного типу та прийомних сімей		
	3.5.2. Вивчити можливості створення дитячих будинків сімейного типу на базі прийомних сімей	2018 – 2026 роки	Служба у справах дітей ХОДА, районні державні	Створення дитячих будинків сімейного типу на базі існуючих прийомних сімей	Субвенція з державного бюджету	I етап: 2018 рік 15171,696

№ з/п, назва завдання	Заходи	Термін виконання	Відповідальні виконавці	Очікуваний результат	Джерела фінансування	Орієнтовні обсяги фінансування (вартість), тис. гривень, у тому числі:
			адміністрації, органи місцевого самоврядування			
	3.5.3. Влаштувати дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, із закладів інституційного догляду та виховання дітей до сімейних форм виховання	2018 – 2025 роки	Служба у справах дітей ХОДА, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування	Влаштування до новостворених сімей дітей, які виховувались у закладах інституційного догляду		
	3.5.4. Провести інформативну роботу з недопущення потрапляння дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, які виховуються у сімейних формах виховання на повне державне забезпечення	2018 – 2026 роки	Служба у справах дітей ХОДА, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування, Обласний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді	Проведення нарад, семінарів для районних ССД, ЦСССДМ		
3.6. Створення малих групових будинків	3.6.1. Вивчити можливості створення в об'єднаних територіальних громадах	до 2019 року	Служба у справах дітей ХОДА, районні	Вивчення можливостей створення МГБ		

№ з/п, назва завдання	Заходи	Термін виконання	Відповідальні виконавці	Очікуваний результат	Джерела фінансування	Орієнтовні обсяги фінансування (вартість), тис. гривень, у тому числі:
	малих групових будинків, в тому числі для дітей з інвалідністю підгрупи А		державні адміністрації, органи місцевого самоврядування			
	3.6.2. Створити мережу «малих групових будинків» (МГБ) для тривалого проживання та догляду дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування в об'єднаних територіальних громадах	2019 – 2024 роки	Служба у справах дітей ХОДА, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування,	Створення мережі МГБ	Інші джерела фінансування	I етап: 2018 рік 6000,00 II етап: 2021 рік 7000,00 III етап: 2024 рік 7000,00
3.7. Захист житлових та майнових прав	3.7.1. Забезпечити житлом дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, та осіб з їх числа, які перебувають на обліку щодо поліпшення житлових умов	2018 – 2026 роки	Служба у справах дітей ХОДА, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування	Забезпечення соціальним житлом дітей-сиріт та осіб з їх числа за кошти субвенції з державного бюджету, за рахунок районних програм	Субвенція з державного бюджету	I етап: 2018 рік 5828,304
	3.7.2. Забезпечити розвиток житлового фонду	2018 – 2026 роки	Служба у справах дітей	Забезпечення житлом дітей-сиріт, дітей,		

№ з/п, назва завдання	Заходи	Термін виконання	Відповідальні виконавці	Очікуваний результат	Джерела фінансування	Орієнтовні обсяги фінансування (вартість), тис. гривень, у тому числі:
	соціального призначення для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, та осіб з їх числа		ХОДА, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування	позбавлених батьківського піклування, та осіб з їх числа		
	3.7.3. Забезпечити вжиття заходів зі збереження закріпленого житла за дітьми-сиротами, дітьми, позбавленими батьківського піклування	2018 – 2026 роки	Служба у справах дітей ХОДА, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування	Закріплення житла за тимчасово відсутніми дітьми-сиротами, дітьми, позбавленими батьківського піклування		
4. Кадрове забезпечення реформування системи інституційного догляду та виховання дітей						
4.1. Забезпечення кадрової потреби для надання якісних соціальних послуг сім'ям із дітьми	4.1.1. Забезпечити штати необхідною кількістю фахівців із соціальної роботи для забезпечення якісного надання соціальних послуг у громаді	До 01 жовтня 2018 року	Служба у справах дітей ХОДА, місцеві державні адміністрації, органи місцевого самоврядування	Вивчення потреби в кадровому забезпеченні фахівцями із соціальної роботи		
4.2. Забезпечення укомплектованості	4.2.1 Забезпечити приведення штатної	2018 – 2019 роки	Служба у справах дітей	Забезпечення відповідності штатної		

№ з/п, назва завдання	Заходи	Термін виконання	Відповідальні виконавці	Очікуваний результат	Джерела фінансування	Орієнтовні обсяги фінансування (вартість), тис. гривень, у тому числі:
штатів служб у справах дітей	чисельності служб у справах дітей районних державних адміністрацій відповідно до діючого законодавства		ХОДА, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування	чисельності вимогам законодавства		
	4.2.2. Забезпечити укомплектування служб у справах дітей, служб у справах дітей та сім'ї ОТГ	2018 – 2019 роки	Служба у справах дітей ХОДА, органи місцевого самоврядування	Забезпечення укомплектування штатами		
4.3. Забезпечення підготовки фахівців із закладів соціального захисту дітей, реабілітації, паліативної допомоги	4.3.1. Розробити і впровадити Програму для підготовки фахівців центру медичної реабілітації та паліативної допомоги для дітей	2019 – 2020 роки	Управління охорони здоров'я ХОДА, Департамент соціального захисту населення ХОДА	Розроблення Програми та впровадження її заходів		
	4.3.2. Забезпечити центри соціальної підтримки дітей і сімей кваліфікованим персоналом	2021 – 2024 роки	Управління охорони здоров'я ХОДА, місцеві державні адміністрації, органи місцевого	Забезпечення персоналом відповідно до нормативів		

№ з/п, назва завдання	Заходи	Термін виконання	Відповідальні виконавці	Очікуваний результат	Джерела фінансування	Орієнтовні обсяги фінансування (вартість), тис. гривень, у тому числі:
			самоврядування			
	4.3.3. Забезпечити центри денного догляду кваліфікованим персоналом	2019 – 2020 роки	Управління охорони здоров'я ХОДА, місцеві державні адміністрації, органи місцевого самоврядування	Підготовка та забезпечення персоналом центрів денного догляду		
5. Трансформація установ інституційного догляду та виховання дітей						
5.1. Забезпечення підготовки Плану трансформації закладу інституційного догляду	5.1.1. Перевірити наявність послуг у відповідних громадах відповідно до потреб дітей та сімей із дітьми	Відповідно до черговості трансформації закладів інституційного догляду і виховання дітей	Служба у справах дітей ХОДА, Обласний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, недержавні організації (за згодою)	Підготовка аналітичної записки щодо наявності послуг в ОТГ		
	5.1.2. Розробити Плани трансформації кожного закладу інституційного	2018 – 2024 роки	Департамент соціального захисту	Розробка та реалізація Планів трансформації		

№ з/п, назва завдання	Заходи	Термін виконання	Відповідальні виконавці	Очікуваний результат	Джерела фінансування	Орієнтовні обсяги фінансування (вартість), тис. гривень, у тому числі:
	догляду та виховання дітей		населення ХОДА, Управління охорони здоров'я ХОДА, служба у справах дітей ХОДА, Департамент науки і освіти ХОДА, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування, установи інституційного догляду та виховання дітей			
	5.1.3. Створити комісії з трансформації кожного закладу інституційного догляду та виховання дітей. Провести навчання членів комісій	2018 – 2024 роки	Департамент соціального захисту населення ХОДА, Управління	Створення комісії		

№ з/п, назва завдання	Заходи	Термін виконання	Відповідальні виконавці	Очікуваний результат	Джерела фінансування	Орієнтовні обсяги фінансування (вартість), тис. гривень, у тому числі:
			охорони здоров'я ХОДА, служба у справах дітей ХОДА, Департамент науки і освіти ХОДА, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування, установи інституційного догляду та виховання дітей			
	5.1.4. Здійснити аналіз та планування перекваліфікації та застосування людських ресурсів кожного закладу інституційного догляду та виховання дітей	2019 – 2024 роки	Департамент соціального захисту населення ХОДА, Управління охорони здоров'я ХОДА, служба у	Проведення аналізу вжитих заходів щодо перекваліфікації		

№ з/п, назва завдання	Заходи	Термін виконання	Відповідальні виконавці	Очікуваний результат	Джерела фінансування	Орієнтовні обсяги фінансування (вартість), тис. гривень, у тому числі:
			справах дітей ХОДА, Департамент науки і освіти ХОДА, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування, установи інституційного догляду та виховання дітей			
	5.1.5. Здійснити аналіз та планування перерозподілу матеріальних ресурсів кожного закладу інституційного догляду та виховання дітей	2019 – 2024 роки	Департамент соціального захисту населення ХОДА, Управління охорони здоров'я ХОДА, служба у справах дітей ХОДА, Департамент	Проведення аналізу; розробка Плану використання матеріальних ресурсів		

№ з/п, назва завдання	Заходи	Термін виконання	Відповідальні виконавці	Очікуваний результат	Джерела фінансування	Орієнтовні обсяги фінансування (вартість), тис. гривень, у тому числі:
			науки і освіти ХОДА, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування, установи інституційного догляду та виховання дітей			
6. Інформаційно-просвітницька діяльність						
6.1. Забезпечення інформаційно-просвітницької діяльності в регіоні	6.1.1. Розробити стратегію інформаційно-просвітницької діяльності	До 01 жовтня 2019 року	Департамент масових комунікацій ХОДА, служба у справах дітей ХОДА, Обласний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, Департамент науки і освіти ХОДА,	Реалізація заходів стратегії щодо інформаційної діяльності по деінституціалізації		

№ з/п, назва завдання	Заходи	Термін виконання	Відповідальні виконавці	Очікуваний результат	Джерела фінансування	Орієнтовні обсяги фінансування (вартість), тис. гривень, у тому числі:
			Управління охорони здоров'я ХОДА			
	6.1.2. Розповсюдити інформаційні матеріали щодо реформи системи інституційного догляду та виховання дітей	До 01 січня 2019 року	Служба у справах дітей ХОДА, Обласний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, Департамент науки і освіти ХОДА, Управління охорони здоров'я ХОДА, Департамент соціального захисту населення ХОДА	Розповсюдження інформаційних матеріалів щодо деінституціалізації		
	6.1.3. Розробити інформаційні роз'яснювальні матеріали з питань сімейних форм виховання,	2018 – 2020 роки	Обласний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді,	Розробка та поширення матеріалів на території області		

№ з/п, назва завдання	Заходи	Термін виконання	Відповідальні виконавці	Очікуваний результат	Джерела фінансування	Орієнтовні обсяги фінансування (вартість), тис. гривень, у тому числі:
	усиновлення, патронату над дитиною, наставництва (брошури, листівки, плакати, буклети для різних цільових аудиторій)		служба у справах дітей ХОДА, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування			
	6.1.4. Висвітлити мету Програми у ЗМІ	До 01 січня 2019 року	Служба у справах дітей ХОДА, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування	Висвітлення мети реалізації Програми у ЗМІ		
	6.1.5. Провести прес-конференції та регулярні брифінги з актуальних питань деінституціалізації	2018 – 2026 роки	Обласна державна адміністрація	Проведення прес-конференцій та брифінгів		
7. Залучення ресурсів для виконання Програми						
7.1. Аналіз можливих джерел залучення коштів для забезпечення проведення	7.1.1. Визначити заходи, які можуть бути профінансовані: за рахунок цільової субвенції; з державного бюджету;	II півріччя 2018 року	Служба у справах дітей ХОДА, Департамент науки і освіти	Складання переліку заходів, які можуть бути профінансовані з бюджету, та підготовка запитів		

№ з/п, назва завдання	Заходи	Термін виконання	Відповідальні виконавці	Очікуваний результат	Джерела фінансування	Орієнтовні обсяги фінансування (вартість), тис. гривень, у тому числі:
реформування закладів інституційного догляду і виховання дітей	за рахунок коштів місцевих бюджетів		ХОДА, Департамент соціального захисту населення ХОДА, Управління охорони здоров'я ХОДА, Обласний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді	(пропозицій) до бюджету на 2019 рік		
	7.1.2. Визначити заходи, для проведення яких необхідно залучити кошти соціальних партнерів і благодійників	До 01 жовтня 2018 року	Служба у справах дітей ХОДА, Департамент науки і освіти ХОДА, Департамент соціального захисту населення ХОДА, Управління охорони	Визначення переліку заходів, на виконання яких необхідно залучити кошти соціальних партнерів, та складання плану фандрейзингу		

			здоров'я ХОДА, Обласний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, недержавні організації			
--	--	--	---	--	--	--

VI. РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОГРАМИ *

Таблиця 31

тис. грн

Джерела фінансування Програми	Етапи виконання Програми і ресурсне забезпечення за роками									Усього витрат на виконання Програми
	I			II			III			
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	
Обсяг ресурсів усього, у тому числі:	28200,00	7500,00	9540,00	7000,00	7000,00	7000,00	10000,00	3000,0	3000,0	
субвенція з державного бюджету	22200,00	5100,00	7140,00							34440,00
місцевий бюджет ОТГ		2400,00	2400,00							4800,00
інші джерела фінансування	6000,00			7000,00			7000,00			20000,00
Обласний бюджет					7000,00	11000,00*	3000,0	3000,0	3000,0	27000,0*
Обсяг ресурсів усього за етапами	45240,00			25000,00*			16000,00			86240,00*

*з них кредиторська заборгованість за 2022 рік

VI. РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОГРАМИ викладено в редакції розпорядження начальника голови ХОВА від 09.01.2023 р. № 4В

VII. КООРДИНАЦІЯ ТА КОНТРОЛЬ ЗА ХОДОМ ВИКОНАННЯ ПРОГРАМИ

Відповідальний виконавець Програми – Служба у справах дітей Харківської обласної державної адміністрації.

Координацію учасників Програми здійснює Служба у справах дітей Харківської обласної державної адміністрації.

Учасники Програми визначають відповідальних працівників, що відповідають за збір інформації, необхідної для моніторингу та реалізації Програми.

З метою забезпечення виконання Програми у встановлено терміни: Харківська обласна державна адміністрація до 01 січня 2019 року розробляє систему моніторингу та оцінки, визначає основні джерела отримання даних, методи збору інформації, визначає індикатори (кількісні та/або якісні), які будуть характеризувати результативність реалізації заходів Програми, та затверджує форми квартального та річного звіту про результати проведення моніторингу та оцінки виконання Програми.

Служба у справах дітей Харківської обласної державної адміністрації, Департамент науки і освіти Харківської обласної державної адміністрації, Департамент соціального захисту населення Харківської обласної державної адміністрації, Управління охорони здоров'я Харківської обласної державної адміністрації, Обласний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді планують і проводять моніторинг та оцінку виконання Програми структурними підрозділами обласної державної адміністрації.

Служба у справах дітей Харківської обласної державної адміністрації (збір та узагальнення), Департамент науки і освіти Харківської обласної державної адміністрації, Департамент соціального захисту населення Харківської обласної державної адміністрації, Управління охорони здоров'я Харківської обласної державної адміністрації, Обласний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді готують щорічний підсумковий звіт про результати проведення моніторингу виконання Програми до 01 лютого наступного за звітним роком.

З метою забезпечення прозорості процесу реалізації Програми Департамент фінансів щороку до 01 лютого наступного за звітним роком проводить аналіз цільового/адресного використання фінансових ресурсів в рамках виконання заходів Програми.

Харківська обласна державна адміністрація висвітлює результати моніторингу на офіційному сайті обласної державної адміністрації, на сайтах її структурних підрозділів, в інших засобах масової інформації.

Служба у справах дітей Харківської обласної державної адміністрації, Департамент науки і освіти Харківської обласної державної адміністрації, Департамент соціального захисту населення Харківської обласної державної

адміністрації, Управління охорони здоров'я Харківської обласної державної адміністрації, Обласний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, міжвідомча робоча група з реформування системи інституційного догляду та виховання дітей проводять плановий перегляд і кореляцію Програми у 2021, 2024, 2026 роках (за участі профільних постійних комісій Харківської обласної ради).

Учасники програми організують і проводять обласні конференції щодо реалізації Програми у 2018, 2021, 2024, 2026 роках.

Відповідальний виконавець Програми щороку звітує про хід виконання Програми Харківській обласній раді.

Контроль за реалізацією Програми здійснює Харківська обласна рада.

**Перший заступник
голови обласної ради**

В.Коваленко